

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

«30» *август* 2026 ел

№ *341*

Муниципаль милектәге жир кишәрлеген бакчачылык алып бару өчен гражданнарға милеккә (арендага) бирү буенча муниципаль хезмәт күрсәтүнең административ регламентын раслау турында

“Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүне оештыру турында” 2010 елның 27 июлендәге 210-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының “Республика башкарма хакимияте органнары тарафыннан дәүләт хезмәтләре күрсәтүнең административ регламентларын әзерләү һәм раслау тәртибен раслау турында һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының аерым карарларының үз көчләрен югалтуын тану турында” 2022 елның 28 февралендәге 175 номерлы карары нигезендә Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы комитеты **КАРАР БИРӨ:**

1. Муниципаль милектәге жир кишәрлеген бакчачылык алып бару өчен гражданнар милкенә (арендага) бирү буенча муниципаль хезмәт күрсәтүнең административ регламентын кушымта нигезендә яңа редакциядә расларга.

2. Муниципаль милектәге жир кишәрлеген гражданнарға бакчачылыкны электрон рәвештә алып бару өчен милеккә (арендага) бирү буенча муниципаль хезмәт күрсәтүнең административ регламенты нигезләмәләре “Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүне оештыру турында” Федераль законның 29 статьясындагы 4 өлеше нигезендә расланган электрон рәвештә муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә күчү планы-графигында билгеләнгән срокларда кулланыла дип

билгеләргә.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасының рәсми хокукий мәгълүмат порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) бастырып чыгарырга һәм “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының рәсми сайтында (<http://www.arsk.tatarstan.ru>) урнаштырырга.

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Арча муниципаль районының Мөлкәт һәм жир мөнәсәбәтләре Палатасы житәкчесе И.Г. Сиражиевка йөкләргә.

Башкарма комитет

Л.И.Абдуллин

**Муниципаль милектәге жир кишәрлеген бакчачылык алып
бару өчен гражданнарға милеккә (арендага) бирү буенча
муниципаль хезмәт күрсәтүнең
Административ регламенты**

I. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Муниципаль хезмәт күрсәтүнең әлеге Административ регламенты (алга таба – Регламент) муниципаль милектәге жир кишәрлеген гражданнарға бакчачылык алып бару өчен милеккә (арендага) бирү буенча муниципаль хезмәт күрсәтү стандартын һәм тәртибен билгели (алга таба – муниципаль хезмәт).

1.2. Муниципаль хезмәтне алучылар: физик затлар (алга таба – мөрәжәгать итүче).

1.3. Муниципаль хезмәтне Арча муниципаль районының Мөлкәт һәм жир мөнәсәбәтләре Палатасы (алга таба – Палата) күрсәтә.

1.3.1. Палата урнашкан урын: ТР, Арча шәһәре, Совет мәйданы, 12 йорт.

Эш графигы:

Дүшәмбе – жомга: 8-00 дән 17-00 гә кадәр;

шимбә, якшәмбе: ял көннәре;

Кабул итү сәгәтләре:

дүшәмбе-пәнжешәмбе: 8.00 дән 12.00 гә кадәр;

Ял итү һәм туклану өчен тәнәфес вакыты эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләре белән билгеләнә.

1.3.2. Белешмә өчен телефон: 84366-3-06-28.

Керү шәхесне таныклаучы документлар буенча.

1.3.2. Муниципаль районның “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайты адресы (алга таба – “Интернет” челтәре): (<http://www.arsk.tatarstan.ru>).

1.3.3. Муниципаль хезмәт турында, шулай ук Палатаның урнашу урыны һәм эш графигы турында мәгълүмат алынырга мөмкин:

1) мөрәжәгать итүчеләр белән эшләр өчен Палата биналарында урнашкан муниципаль хезмәт турында визуаль һәм текстлы мәгълүмат булган мәгълүмат стендларында;

2) “Интернет” челтәрендә муниципаль районның рәсми сайтында (<http://www.arsk.tatarstan.ru>);

3) Татарстан Республикасы дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр порталында (<http://uslugi.tatar.ru/>) (алга таба – төбәк порталы);

4) бердәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр (функцияләр) порталында (<http://www.gosuslugi.ru/>) (алга таба – бердәм портал);

5) Палатада;

телдән мөрәжәгать иткәндә – шәхсэн яки телефон буенча;
язмача (шул исәптән электрон документ рәвешендә) мөрәжәгать иткәндә – кәгазьдә почта аша, электрон рәвештә электрон почта аша.

1.3.4. Муниципаль хезмәт күрсәтү мәсьәләләре буенча мәгълүмат Палата белгече тарафыннан муниципаль районның рәсми сайтында һәм мөрәжәгать итүчеләр белән эшләү өчен Палата биналарындагы мәгълүмат стендларында урнаштырыла.

“Интернет” мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә муниципаль районның рәсми сайтында һәм мәгълүмат стендларында Татарстан Республикасы дәүләт телләрендә урнаштырыла торган мәгълүмат әлеге Регламентның 1.1, 1.3.1, 2.3, 2.5, 2.8, 2.10, 2.11, 5.1 пунктларында (пунктчаларында) булган муниципаль хезмәт күрсәтү турында белешмәләрне үз эченә ала.

1.4. Муниципаль хезмәт күрсәтүне жайга сала торган норматив хокукый актлар исемлегенә (норматив хокукый актларның реквизитларын һәм аларны рәсми рәвештә бастырып чыгару чыганаclarын күрсәтеп) “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә муниципаль районның рәсми сайтында, “Татарстан Республикасы дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр реестры” дәүләт мәгълүмат системасында урнаштырылган.

1.5. Әлеге Регламентта түбәндәге терминнар һәм билгеләмәләр кулланыла:

дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүнең күпфункцияле үзәгенең читтән торып эшләү урыны – “Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүнең күпфункцияле үзәкләре эшчәнлеген оештыру Кагыйдәләрен раслау турында” 2012 елның 22 декабрендәге 1376 номерлы карары белән расланган Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүнең күпфункцияле үзәкләре эшчәнлеген оештыру Кагыйдәләренең 34 пункты нигезендә Татарстан Республикасы муниципаль районының шәһәр яисә авыл жирлегендә төзелгән дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүнең күпфункцияле үзәгенең территорияль аерымланган структур бүлекчәсе (офисы);

техник хата – муниципаль хезмәт күрсәтүче орган тарафыннан жибәрелгән һәм документка (муниципаль хезмәт нәтижәсе) кертелгән белешмәләрнең белешмәләр кертелә торган документлардагы белешмәләргә туры килмәвенә китергән хата (язу, хаталы язу, грамматик яки арифметик хата яки шуңа охшаш хата);

Әлеге Регламентта муниципаль хезмәт күрсәтү турындагы гариза (алга таба – гариза) дигәндә муниципаль хезмәт күрсәтү турындагы гариза аңлашыла (2010 елның 27 июлендәге 210-ФЗ номерлы Федераль законның 2 статьясе 2 пункты). Гариза стандарт бланкта тутырыла (1 нче кушымта).

II. Муниципаль хзмәт күрсәтү стандарты

Муниципаль хезмәт күрсәтү стандартына таләненә исемә	Стандартка таләпләрнең эчтәлегенә	Муниципаль хезмәт күрсәтүне яисә таләненә билгели торган
--	-----------------------------------	--

		норматив акт
2.1. Муниципаль хезмәтнең исеме	Муниципаль милектәге жир кишәрлеген бакчачылык алып бару өчен гражданның милеккә (арендага) бирү	
2.2. Жирле үзидарәнең муниципаль хезмәтне турыдан-туры күрсәтүче башкарма-боеру органы исеме	Палата	Устав; Нигезләмә
2.3. Муниципаль хезмәт күрсәтү нәтижәсенә тасвирламасы	Жир кишәрлеге бирү турында күрсәтмә. Жир кишәрлеген арендага килешүе. Муниципаль хезмәт күрсәтүдән баш тарту турында хат	РФ Жир кодексы
	Не более 12 дней[1] с момента регистрации заявления, не включая срока приема заявлений о предоставлении в аренду испрашиваемого заявителем земельного участка (30 дней) и срока с момента объявления о проведении аукциона по момент его проведения (30 дней). Приостановление срока предоставления муниципальной услуги не предусмотрено. Выдача документа, являющегося результатом муниципальной услуги, осуществляется в день обращения заявителя. Направление документа, являющегося результатом муниципальной услуги, с использованием способа связи, указанного в заявлении (по почте или на электронный адрес), осуществляется в день оформления и регистрации результата муниципальной услуги	
2.5. Исчерпывающий перечень документов, необходимых в соответствии с законодательными или иными нормативными правовыми актами для предоставления муниципальной услуги, а также услуг, которые являются необходимыми и обязательными для предоставления муниципальных услуг, подлежащих представлению заявителем, способы их получения заявителем, в том числе в электронной форме, порядок их представления	1) гариза: - кәгазь чыганактагы документ рәвешендә; - төбәк порталы аша мөрәжәгать иткәндә “Электрон имза турында” 2011 елның 6 апрелендәге 63-ФЗ номерлы Федераль закон таләпләре нигезендә имзаланган электрон формада; 2) шәхесне таныкларчы документлар яки Россия Федерациясе законнары нигезендә яисә дәүләт хезмәтләрен күрсәтүче органнарда, муниципаль хезмәт күрсәтүче органнарда, күпфункцияле үзәкләрдә “Физик затларны биометрик персонал белешмәләрдән файдаланып идентификацияләүне һәм (яисә) аутентификацияләүне гамәлгә ашыру турында, Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр кергү һәм Россия Федерациясе закон актларының аерым нигезләмәләренә үз көчләрен югалтуын тану турында” 2022 елның 29 декабрендәге 572-ФЗ номерлы Федераль законның 9, 10 һәм 14 статьяларында каралган мәгълүмат технологияләрен кулланып идентификацияләү һәм аутентификацияләү юлы белән шәхесне раслаучы башка	

	<p>документ;</p> <p>3) вәкиллең вәкаләтләрен раслый торган документ (әгәр мөрәжәгать итүче исемненнән вәкил эш итсә);</p> <p>4) жир кишәрлегенң территорияләренң кадастр планында урнашуының расланган схемасы (әгәр жир кишәрлеген төзөргә кирәк булса һәм чикләрендә жир кишәрлеге булдыру каралган территорияне чикләү проекты расланмаган булса).</p> <p>Муниципаль хезмәт алу өчен гариза бланкын мөрәжәгать итүче Палатага шәхсән мөрәжәгать иткәндә алырга мөмкин. Бланкның электрон формасы башкарма комитетның рәсми сайтында урнаштырылган.</p> <p>Гариза һәм беркетелгән документлар мөрәжәгать итүче тарафыннан кәгазьдә түбәндәге ысулларның берсе белән тапшырылырга (жибәрелергә) мөмкин:</p> <p>шәхсән (ышанычнамә нигезендә мөрәжәгать итүче исемненнән эш итүче зат тарафыннан);</p> <p>почта юлдамасы белән.</p> <p>Гариза һәм документлар шулай ук мөрәжәгать итүче тарафыннан тбәк порталы аша көчәйтелгән квалификацияле электрон имза белән имзаланган электрон документлар рәвешендә тапшырылырга (жибәрелергә) мөмкин</p>	
<p>2.6. Дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары һәм башка оешмалар карамагында булган һәм мөрәжәгать итүче тапшырырга хокуклы муниципаль хезмәт күрсәтү өчен норматив хокукый актлар нигезендә кирәкле документларның тулы исемлеге, шулай ук мөрәжәгать итүчеләр тарафыннан аларны алу ысуллары, шул исәптән электрон рәвештә, аларны тапшыру тәртибе; әлегә документлар карамагында булган дәүләт органы, жирле үзидарә органы йә оешма</p>	<p>Ведомствоара хезмәттәшлек кысаларында алына:</p> <p>1) аерым затның үзендә булган (булган) күчәмсез мөлкәт объектларына хокуклары турында күчәмсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрынан өзөмтә;</p> <p>2) күчәмсез мөлкәт объектына төп характеристикалар һәм теркәлгән хокуклар турында күчәмсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрынан өзөмтә;</p> <p>3) жир кишәрлеге авыл торак пунктында урнашкан очракта Татарстан Республикасы муниципаль районы башкарма комитетының (Татарстан Республикасы муниципаль районы авыл жирлеге башкарма комитетының) жир кишәрлегенә адрес бирү турында күрсәтмәсе.</p> <p>Мөрәжәгать итүче тапшырырга хокуклы документларны алу ысуллары һәм тапшыру тәртибе әлегә Регламентның 2.5 пункты белән билгеләнгән.</p> <p>Мөрәжәгать итүчедән дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары һәм башка оешмалар карамагындагы югарыда санап үтелгән документларны таләп итү тыела.</p> <p>Мөрәжәгать итүченең югарыда күрсәтелгән белешмәләр булган документларны тапшырмавы мөрәжәгать итүчегә хезмәт күрсәтүдән баш тарту өчен нигез булып тормый</p>	
<p>2.7. Муниципаль хезмәт күрсәтү өчен кирәкле документларны кабул итүдән баш тарту өчен нигезләренң тулы исемлеге</p>	<p>Документлар кабул итүдән баш тарту өчен нигезләр:</p> <p>1) тиешле булмаган затның документлар тапшыруы;</p> <p>2) тапшырылган документларның документлар исемлегенә һәм әлегә Регламентның 2.5 пунктында күрсәтелгән таләпләргә туры килмәве;</p>	

	<p>3) документларда килешенмэгэн төзөтмэлэр, аларның эчтәлеген һичшиксез аңлатырга мөмкинлек бирми торган житди зарарланулар булу;</p> <p>4) документларны тиешсез органга тапшыру</p>	
<p>2.8. Муниципаль хезмэт күрсәтүне туктатып тору яисә баш тарту өчен нигезләрнең тулы исемлеге</p>	<p>Муниципаль хезмәтне туктатып тору өчен нигезләр каралмаган:</p> <p>Баш тарту өчен нигезләр:</p> <p>1) жир кишәрлеген бирүне алдан килештерү турындагы гаризага кушымта итеп бирелгән жир кишәрлегенә урнашу схемасы Жир кодексының 11_10 статьясындагы 16 пунктында күрсәтелгән нигезләр буенча раслана алмый;</p> <p>2) төзелергә тиешле жир кишәрлеге мөрәжәгать итүчегә Жир кодексының 39_16 статьясындагы 1-13, 14_1-19, 22 һәм 23 бүлекләрендә күрсәтелгән нигезләр буенча бирелә алмый;</p> <p>3) чикләре “Күчемсез мөлкәтне дәүләт теркәвенә алу турында” Федераль закон нигезендә төгәлләштерелергә тиешле жир кишәрлеге мөрәжәгать итүчегә Жир кодексының 39_16 статьясындагы 1-23 пунктчаларында күрсәтелгән нигезләр буенча бирелә алмый.</p> <p>РФ Жир кодексының 39.16 статьясендә каралган:</p> <p>Вәкаләтле орган дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жир кишәрлеген сатулар үткәрмичә бирүдән баш тарту турында карар кабул итә, әгәр түбәндәге нигезләрнең берсе булса да үтәлсә:</p> <p>1) жир кишәрлеген бирү турында гариза белән жир законнары нигезендә сатулар уздырмыйча жир кишәрлеге сатып алу хокукына ия булмаган зат мөрәжәгать иткән;</p> <p>2) жир кишәрлеген бирү турындагы гаризада күрсәтелгән жир кишәрлеге даими (вакыты чикләnmэгән) файдалану, түләүсез файдалану, гомерлек мирас итеп биләү яисә аренда хокукында бирелгән, моңа әлеге хокукларның иясе жир кишәрлеген бирү турындагы гариза белән мөрәжәгать иткән яисә Жир кодексының 39_10 статьясындагы 2 пунктының 10 пунктчасы нигезендә жир кишәрлеген бирү турында гариза бирелгән очраклар керми;</p> <p>3) жир кишәрлеге бирү турындагы гаризада күрсәтелгән жир кишәрлеге бакчачылык яисә коммерцияле блмаган яшелчәчелек ширкәтенә бирелгән жир кишәрлеген бүлү нәтижәсендә барлыкка килгән, моңа мондый гариза белән әлеге ширкәт әгъзасының (әгәр мондый жир кишәрлеге бакчачылык яисә яшелчәчелек алып барыла торган булса) яисә бакчачылык яисә яшелчәчелек алып бару территориясә чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләре милекчеләренә үз ихтыяжлары өчен мөрәжәгать итү очраклары керми (әгәр жир кишәрлеге гомуми билгеләнештәге жир кишәрлеге булса);</p> <p>4) жир кишәрлеге бирү турындагы гаризада күрсәтелгән</p>	<p>РФ Жир кодексының 39.18 статьясе 1 пункты 2 пунктчасы</p>

	<p>жир кишәрлегендә гражданныңкы яисә юридик затларныңкы булган бина, корылма, төгәлләнмәгән төзелеш объекты урнашкан, моңа жир кишәрлегендә сервитут, ачык сервитут нигезендә урнаштыру рәхсәт ителә торган корылмалар (шул исәптән төзелеш тәмамланмаган корылмалар) яисә Жир кодексының 39_36 статьясы нигезендә урнаштырылган объектлар урнашкан очрақлар, жир кишәрлеге бирү турындагы гариза белән әлеге биналарның, корылмаларның, андагы биналарның, төзелеш бәтмәгән әлеге объектның милекчәсе мәрәжәгать иткән очрақлар, шулай ук ук жир кишәрлеге бирү турында гариза бирелгән һәм анда урнашкан биналарга, корылмаларга, төгәлләнмәгән төзелеш объектына қарата ирекле төзелешне сүтү турында қарар йә ирекле төзелешне сүтү яисә аны күрсәтелгән қарарлар белән билгеләнгән срокларда билгеләнгән талапларға туры китерү турында қарар қабул ителгән, Россия Федерациясе шәһәр төзелеш кодексының 55_32 статьясындагы 11 өлешендә қаралган бурычлар үтәлмәгән очрақлар керми;</p> <p>5)) жир кишәрлеген бирү турындагы гаризада күрсәтелгән жир кишәрлегендә дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге бина, корылма, тәмамланмаган төзелеш объекты урнашкан, моңа жир кишәрлегендә сервитут, ачык сервитут нигезендә урнаштыру рәхсәт ителә торган корылмалар (шул исәптән төзелеш тәмамланмаган корылмалар) яисә Жир кодексының 39_36 статьясы нигезендә урнаштырылган объектлар урнашкан очрақлар яисә жир кишәрлеге бирү турындагы гариза белән әлеге биналарның корылмаларның, алардагы биналарның, төзелеш бәтмәгән әлеге объектларның хоқук ияләре мәрәжәгать иткән керми;</p> <p>б) жир кишәрлеген бирү турындагы гаризада күрсәтелгән жир кишәрлеге әйләнештән алынган яисә әйләнештә чикләнгән була һәм аны бирү жир кишәрлеген бирү турындагы гаризада күрсәтелгән хоқукта рәхсәт ителми;</p> <p>7) әгәр мәрәжәгать итүче жир кишәрлеген милеккә бирү турында гариза белән, даими (вақыты чикләнгән) файдалануга яисә жир кишәрлеген арендага бирү турында гариза белән, жир кишәрлеген резервлау максатларында бирү очрағыннан тыш, жир кишәрлеген резервлау турындагы қарарның гамәлдә булу вақытынан артыграқ вақытка түләүсез файдалануга мәрәжәгать иткән булса, жир кишәрлеге бирү турындагы гаризада күрсәтелгән жир кишәрлеге дәүләт ихтыяжлары яисә муниципаль ихтыяжлар өчен резервланган;</p> <p>8) жир кишәрлеге бирү турындагы гаризада күрсәтелгән жир кишәрлеге территорияне комплекслы үстерү турында башка зат белән қилешү төзөгән яки территорияне комплекслы үстерү турында қарар қабул ителгән территория чикләрендә урнашкан, әгәр күрсәтелгән</p>	
--	---	--

	<p>карарны гамэлгә ашыру өчен территорияне комплекслы үстерү турында килешү төзү таләп ителмәсә, моңа жир кишәрлеген бирү турында гариза белән мондый жир кишәрлегендә урнашкан бина, корылма, андагы урыннар, төгәлләнмәгән төзелеш объекты милекчесе яисә мондый жир кишәрлегенә хокук иясе мөрәжәгать иткән очрактар керми;</p> <p>9) жир кишәрлеге бирү турындагы гаризада күрсәтелгән жир кишәрлеге территорияне комплекслы үстерү турында башка зат белән килешү төзелгән йә аны комплекслы үстерү турында карар кабул ителгән территория чикләрендә урнашкан, әгәр күрсәтелгән карарны гамэлгә ашыру өчен территорияне комплекслы үстерү турында килешү төзү таләп ителмәсә яисә жир кишәрлеге башка зат белән территорияне комплекслы үстерү турында килешү төзелгән жир кишәрлегеннән төзелгән булса, мондый жир кишәрлеге федераль әһәмияттәге объектларны, төбәк әһәмиятендәге объектларны яисә жирле әһәмияттәге объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән һәм мондый жир кишәрлеген бирү турында гариза белән күрсәтелгән объектларны төзүгә вәкаләтле зат мөрәжәгать иткән очрактардан тыш;</p> <p>10) жир кишәрлеге бирү турындагы гаризада күрсәтелгән жир кишәрлеге территорияне комплекслы үстерү турында килешү төзелгән жир кишәрлегеннән төзелгән йә территорияне комплекслы үстерү турында карар кабул ителгән территория чикләрендә урнашкан, әгәр күрсәтелгән карарны гамэлгә ашыру өчен территорияне комплекслы үстерү турында килешү төзү таләп ителмәсә һәм территорияне планлаштыру буенча расланган документлар нигезендә федераль әһәмияттәге объектларны, төбәк әһәмиятендәге объектларны яисә жирле әһәмияттәге объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән булса, жир кишәрлеген арендага бирү турында гариза белән территорияне комплекслы үстерү турында әлеге затның күрсәтелгән объектларны төзү буенча йөкләмәсен күздә тоты торган килешү төзелгән зат мөрәжәгать иткән очрактардан тыш;</p> <p>11) жир кишәрлеге бирү турындагы гаризада күрсәтелгән жир кишәрлеге аукцион предметы булып тора, аны уздыру турында хәбәр итү Жир кодексының 39_11 статьясындагы 19 пункты нигезендә урнаштырылган;</p> <p>12) гаризада күрсәтелгән жир кишәрлегенә карата Жир кодексының 39_11 статьясындагы 4 пунктының 6 пунктчасында каралган аны сату буенча аукцион яисә аны арендау шартнамәсе төзү хокукына аукцион уздыру турында гариза алынган, мондый жир кишәрлеге Жир кодексының 39_11 статьясындагы 4 пунктының 4 пунктчасы нигезендә төзелгән һәм вәкаләтле орган тарафыннан жир кодексының 39_11 статьясындагы 8 пунктсында каралган нигезләр буенча әлеге аукционны</p>	
--	--	--

	<p>үткәрүдән баш тарту турында карар кабул ителмәгән очракта;</p> <p>13) гаризада күрсәтелгән жир кишәрлегенә карата Жир кодексының 39_18 статьясындагы 1 пунктының 1 пунктчасы нигезендә шәхси торак төзелеш, шәхси ярдәмче хужалык алып бару, гражданның тарафыннан үз ихтыяжлары өчен бакчачылык алып бару өчен жир кишәрлеге бирү турында хәбәр урнаштырылган;</p> <p>14) жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану жир кишәрлеген бирү турындагы гаризада күрсәтелгән жир кишәрлегеннән файдалану максатларына туры килми, моңа территорияне планлаштыруның расланган проекты нигезендә линия объектын урнаштыру очраklары керми;</p> <p>14_1) сорала торган жир кишәрлеге тулысынча территориядән файдалануның махсус шартлары булган зона чикләрендә урнашкан, андагы жир кишәрлекләреннән файдалануга билгеләнгән чикләүләр жир кишәрлеген файдалануның жир кишәрлеген бирү турындагы гаризада күрсәтелгән максатларына ярашлы рәвештә жир кишәрлегеннән файдалануга юл куймый;</p> <p>15) Жир кодексының 39_10 статьясындагы 2 пунктының 10 пунктчасы нигезендә жир кишәрлеге бирү турында гариза бирелгән очракта сорала торган жир кишәрлеге Россия Федерациясә Хөкүмәтә тарафыннан билгеләнгән тәртиптә оборона һәм иминлек ихтыяжлары өчен бирелгән һәм күрсәтелгән ихтыяжлар өчен вакытлыча файдаланылмый торган жир кишәрлекләре исемлегенә кертелмәгән;</p> <p>16) коммерциягә карамаган бакчачылык яисә яшелчәчелек ширкәтенә жир кишәрлеге бирү турындагы гаризада күрсәтелгән жир кишәрлегенә мәйданы Жир кодексының 39_10 статьясындагы 6 пунктында билгеләнгән иң чик күләмнән артып китә;</p> <p>17) жир кишәрлеген бирү турындагы гаризада күрсәтелгән жир кишәрлеге расланган территориаль планлаштыру документлары һәм (яисә) территорияне планлаштыру документлары нигезендә федераль әһәмияттәге объектларны, төбәк әһәмияттәге объектларны яисә жирле әһәмияттәге объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән һәм жир кишәрлеген бирү турындагы гариза белән әлегә объектларны төзүгә вәкаләтләре булмаган зат мөрәжәгать иткән;</p> <p>18) жир кишәрлеге бирү турындагы гаризада күрсәтелгән жир кишәрлеге Россия Федерациясә дәүләт программасы, Татарстан Республикасы дәүләт программасы нигезендә бинаны, корыманы урнаштыру өчен билгеләнгән һәм жир кишәрлеге бирү турындагы гариза белән әлегә биналарны, корымаларны төзүгә вәкаләте булмаган зат мөрәжәгать иткән;</p> <p>19) жир кишәрлеген хокукларның игълан ителгән төрендә бирү рөхсәт ителми;</p>	
--	---	--

	<p>20) гаризада күрсәтелгән жир кишәрлегенә карата рөхсәт ителгән файдалану төре билгеләнмәгән;</p> <p>21) жир кишәрлеге бирү турындагы гаризада күрсәтелгән жир кишәрлеге билгеле бер жир категориясенә кертелмәгән;</p> <p>22) аны бирү турындагы гаризада күрсәтелгән жир кишәрлегенә карата аны бирүне гамәлдә булу вакыты тәмамланмаган килештерү турында карар кабул ителгән һәм жир кишәрлеген бирү турындагы гариза белән бу карарда күрсәтелмәгән башка зат мөрәжәгать иткән;</p> <p>23) жир кишәрлеге бирү турындагы гаризада күрсәтелгән жир кишәрлеге дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен алынган һәм мондый жир кишәрлеген бирүнең гаризада күрсәтелгән максаты мондый жир кишәрлеге алыну максатларына туры килми, мондый жир кишәрлегендә урнашкан күпфатирлы йортны авария хәлендә һәм сүтелергә яисә реконструкцияләнергә тиеш дип тануга бәйле рәвештә дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен тартып алынган жир кишәрлекләреннән тыш;</p> <p>24) аны бирү турындагы гаризада күрсәтелгән жир кишәрлегенң чикләре “Күчәмсез мөлкәтне дәүләт теркәвенә алу турында” Федераль закон нигезендә төгәлләштерелергә тиеш;</p> <p>25) аны бирү турындагы гаризада күрсәтелгән жир кишәрлегенң майданы жир кишәрлегенң урнашу схемасында, территорияне чикләү проектында яисә урман кишәрлекләренң проект документациясендә күрсәтелгән майданнан ун проценттан артыгракка зуррак;</p> <p>26) “Россия Федерациясендә кече һәм урта эшмәкәрлеккы үстерү турында” 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы Федераль законның 18 статьясындагы 4 өлешендә каралган дәүләт мөлкәте исемлегенә яисә муниципаль мөлкәт исемлегенә кертелгән жир кишәрлеген бирү хакындагы гариза белән кече яисә урта эшмәкәрлек субъекты булмаган зат яисә күрсәтелгән Федераль законның 14 статьясындагы 3 өлеше нигезендә аңа карата ярдәм күрсәтелә алмаган зат мөрәжәгать иткән.</p>	
<p>2.9. Муниципаль хезмәт күрсәтү өчен алына торган дәүләт пошлинасын яисә башка түләүне алу тәртібе, күләме һәм нигезләре</p>	<p>Муниципаль хезмәт түләүсез нигездә күрсәтелә</p>	
<p>2.10. Муниципаль хезмәт күрсәтү өчен кирәкле һәм мәжбүри булган хезмәтләр исемлеге, шул исәптән муниципаль хезмәтләр күрсәтүдә катнашучы оешмалар тарафыннан бирелә торган документ (документлар)</p>	<p>1. Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтү өчен кирәкле һәм мәжбүри булган һәм 210-ФЗ номерлы Федераль законның 1 статьясындагы 1 өлешендә каралган дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүдә катнашучы оешмалар һәм Россия Федерациясе законнары нигезендә вәкаләтле экспертлар тарафыннан күрсәтелә торган хезмәтләр исемлеге раслана:</p> <p>1) Россия Федерациясе Хөкүмәте карары белән – федераль</p>	

<p>турында белешмэләр</p>	<p>башкарма хакимият органнары тарафыннан дәүләт хезмәтләре күрсәтү максатларында күрсәтелә торган хезмәтләргә карата;</p> <p>2) Татарстан Республикасы норматив хокукий акты белән – Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте башкарма органнары тарафыннан дәүләт хезмәтләре күрсәтү максатларында күрсәтелә торган хезмәтләргә карата;</p> <p>3) жирле үзидарәнең вәкиллекле органының норматив хокукий акты белән – жирле үзидарә органнары тарафыннан муниципаль хезмәтләр күрсәтү максатларында күрсәтелә торган хезмәтләргә карата.</p> <p>2. Алар нигезендә кабул ителә торган федераль законнарда Россия Федерациясенең башка норматив хокукий актларында, Татарстан Республикасы норматив хокукий актларында, муниципаль хокукий актларда каралган очракларда әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән хезмәтләр мөрәжәгать итүче акчалары исәбеннан күрсәтелә.</p> <p>3. Башкарма хакимиятнең федераль органнары тарафыннан дәүләт хезмәтләре күрсәтү очен кирәкле һәм мәжбүри булган хезмәтләр күрсәткән очен түләү күләме Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә, әгәр бу Федераль законда яки федераль башкарма хакимият органнарында Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә каралган булса. Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең башкарма органнары тарафыннан дәүләт хезмәтләре күрсәтү, жирле үзидарә органнары тарафыннан муниципаль хезмәтләр күрсәтү очен кирәкле һәм мәжбүри булган хезмәтләр күрсәткән очен түләү күләмен билгеләү тәртибе Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең югары башкарма органының, жирле үзидарәнең вәкиллекле органының норматив хокукий акты белән билгеләнә.</p> <p>4. Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтү очен кирәкле һәм мәжбүри булган хезмәтләр исемлекләре дәүләт хезмәтләр күрсәтүче органнарының һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүче органнарының рәсми сайтларында, әлеге Федераль законның 1 статьясындагы 1 өлешендә каралган дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүдә катнашучы оешмаларның сайтларында, шулай ук “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә дәүләт һәм муниципаль хезмәт күрсәтү бердәм порталында урнаштырыла.</p> <p>5. Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәткәндә мөрәжәгать итүчедән әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән хезмәтләр исемлегенә кертелмәгән хезмәтләр күрсәтүне, шулай ук мондый хезмәтләр күрсәтү нәтижәләре буенча күрсәтелә торган документларны күрсәтүне таләп итү тыела.</p>	
<p>2.11. Дәүләт хезмәте күрсәтү</p>	<p>Кирәкле һәм мәжбүри хезмәтләр күрсәтү таләп ителми</p>	

<p>өчен кирәкле һәм мәжбүри булган хезмәтләр күрсәткән өчен түләү алу тәртибе, күләме һәм нигезләре, мондый түләү күләмен исәпләү методикасы турындагы мәгълүматны да кертеп</p>		
<p>2.12. Муниципаль хезмәт күрсәтүдә кагнашучы оешма тарафыннан муниципаль хезмәт күрсәтү турында гариза биргәндә һәм мондый хезмәт күрсәтүләрнең нәтижәсен алганда чиратта көтүнең максималь вакыты</p>	<p>Чират булганда муниципаль хезмәт алуга гариза би­рү – 15 минуттан артык түгел. Муниципаль хезмәт күрсәтү нәтижәсен алганда чиратта торуның максималь вакыты 15 минуттан артмаска тиеш</p>	
<p>2.13. Муниципаль хезмәт күрсәтүдә кагнашучы оешма тарафыннан, шул исәптән электрон рәвештә, муниципаль хезмәт күрсәтү һәм хезмәт күрсәтү турында мөрәжәгать итүченең гарызнамәсен теркәү вакыты һәм тәртибе</p>	<p>Гариза килгәннән соң бер көн эчендә. Электрон рәвештә килгән сорау ял (бәйрәм) көнендә ял (бәйрәм) көненнән соң икепче эш көненә теркәлә</p>	
<p>2.14. Муниципаль хезмәт күрсәтелә торган биналарга, көтү залына, муниципаль хезмәт күрсәтү турында гарызнамәләр тутыру урыннарына, аларны тутыру үрнәкләре һәм һәр муниципаль хезмәт күрсәтү өчен кирәкле документлар исем­леге булган мәгълүмат стендларына, мондый хезмәт күрсәтү тәртибе турында визуаль, текстлы һәм мультимедияле мәгълүмат урнаштыруга һәм рәсмиләштерүгә, шул исәптән күрсәтелгән объектлардан инвалидларның файдалана алуын тәмин итүгә карата таләпләр федераль законнар һәм инвалидларны социаль яклау турында Татарстан Республикасы законнары нигезендә</p>	<p>Муниципаль хезмәт күрсәтү янгынга каршы система һәм янгын сүндерү системасы, документлар рәсмиләштерү өчен кирәкле жиһазлар, мәгълүмати стендлар белән жиһазландырылган биналарда һәм урыннарда гамәлгә ашырыла. Инвалидларның муниципаль хезмәт күрсәтү урынына тоткарлыксыз керү мөмкин­леге тәмин ителә (биналарга керү-чыгу һәм алар чикләрендә уңайлы хәрәкт итү булдыру). Муниципаль хезмәт күрсәтү тәртибе турында визуаль, текстлы һәм мультимедияле мәгълүмат мөрәжәгать итүчеләр өчен уңайлы урыннарга, шул исәптән инвалидларның мөмкин­лек­ләре чик­лән­гән урыннарга урнаштырыла.</p>	
<p>2.15. Муниципаль хезмәт</p>	<p>Муниципаль хезмәт күрсәтүдән файдалану күрсәткечләре</p>	

<p>күрсөтүдөн фйдалану мөмкинлеге һәм сыйфаты күрсөткөчлөре, шул исәптән мөрәжәгат итүченең муниципаль хезмәт күрсөткәндә вазыйфай затлар белән узара эшчәнлек саны һәм аларның давамлылыгы, муниципаль хезмәт күрсөтү барышы турында мәгълүмат алу мөмкинлеге, шул исәптән мәгълүмат-коммуникация технологияләрен кулланьп, муниципаль хезмәт күрсөтүнең күпфункцияле үзәгендә муниципаль хезмәт алу мөмкинлеге йә мөмкин булмавы (шул исәптән тулы күләмдә), жирле үзидарәнең башкарма боерык бирү органы органының теләсә кайсы территорияль бүлекчәсендә, мөрәжәгат итүче сайлавы буенча (экстерриторияль принцип), Федераль законның 15.1 статьясында каралган дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсөтүнең күпфункцияле үзәкләрендә берничә дәүләт һәм (яисә) муниципаль хезмәтләр күрсөтү турындагы гарызнамә ярдәмендә (комплекслы гарызнамә)</p>	<p>булып тора: бинаның жәмәгатъ транспорты фйдалана алырлык зонада урнашуы; кирәкле сандагы белгечләр, шулай ук мөрәжәгат итүчеләрдән документлар кабул ителә торган урышнар булу; “Интернет” челтәрендәге мәгълүмат стендларында, мәгълүмат ресурсларында, дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталында муниципаль хезмәт күрсөтү ысуллары, тәртибе һәм сроклары турында тулы мәгълүмат булу; инвалидларга башка затлар белән беррәттән хезмәт алуга комачаулый торган киртәләрне жиңүдә ярдәм күрсөтү. Муниципаль хезмәт күрсөтүнең сыйфаты түбәндәге күрсәткечләрнең булмавы белән характерлана: мөрәжәгат итүчеләргә документлар кабул иткәндә һәм тапшырганда чиратлар; муниципаль хезмәт күрсөтү срокларын бозулар; муниципаль хезмәт күрсөтүче муниципаль хезмәткәрләрнең гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата шикаятьләр; муниципаль хезмәт күрсөтүче муниципаль хезмәткәрләрнең мөрәжәгат итүчеләргә карата дорес булмаган, игытибарсыз мөнәсәбәтенә карата шикаятьләр. Мөрәжәгат итүче шәхсән, ышанычлы зат аша яисә КФУ, читтән торып эш урыны аша муниципаль хезмәт күрсөтү турында язма рәвештә яисә электрон рәвештә гариза бирә һәм документларны әлегә Регламентның 2.5 пункты нигезендә Палатага тапшыра. Гариза электрон формада кәргәндә, гаризаларны кабул итү очен жаваплы бүлек вазыйфай заты: а) гаризаны электрон документ әйләнеше системасында теркәүне тәмин итә, бу чакта гаризага “Ведомство тарафыннан кабул ителде” яисә “Эшкәртүдә” статуслары бирелә, бу төбәк порталындагы шәхси кабинетта чагыла; б) бердәм порталга мөрәжәгат итү юлы белән электрон имзаның дореслек шартлары үтәлешен тикшерә (мөрәжәгат итүче көчәйтелгән квалификацияле электрон имза белән имзаланган документларның электрон рәвешләрен тапшырган очракта). Көчәйтелгән квалификацияле электрон имзаны тикшерү нәтижәсендә аның чынбарлык шартлары үтәлмәве ачыкланмаган очракта, бүлекнең вазыйфай заты гариза кәргән коннең иртәгесе эш көненнән дә соңга калмыйча гариза керү турында гаризаның керүче теркәү номеры, гаризаны алу датасы, аңа тапшырылган документларның файллар исемнәре исемлеге, муниципаль хезмәт нәтижәсен алу датасы булган хәбәрнамә жиберә. Көчәйтелгән квалификацияле электрон имзаны тикшерү нәтижәсендә аның чынбарлык шартларын үтәмәү ачыкланган очракта, бүлекнең вазыйфай заты:</p>	
---	--	--

	<p>электрон рәвештә кергән документларны кабул итүдән баш тарту турында карар кабул итә; мөрәжәгать итүчегә “Электрон имза турында” 2011 елның 6 апрелендәге 63-ФЗ номерлы Федераль законның 11 статьясындагы аны кабул итү өчен нигез булган пунктларын күрсәтеп, кабул ителгән карар турында хәбәрнамәне электрон рәвештә жибәрә. Мондый белдерү бүлек вазыйфалары затының көчәйтелгән квалификацияле электрон имзасы белән имзалана, электрон документ эйләнеше системасында теркәлгән һәм Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2012 елның 25 августындагы 852 номерлы карары белән расланган дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр алуны сорап мөрәжәгать иткәндә көчәйтелгән квалификацияле электрон имзадан файдалану кагыйдәләренен 9 пунктында күрсәтелгән ысуллар белән жибәрелә.</p> <p>Муниципаль хезмәт күрсәтүнең барышы турында мәгълүмат мөрәжәгать итүче тарафыннан сайтта, дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталында, КФҮдә алынырга мөмкин.</p> <p>Муниципаль хезмәтне дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүнең күпфункцияле үзәге (алга таба – КФҮ), КФҮнең читтән торып эшләү урыннары аша күрсәтү гамәлгә ашырылмый.</p> <p>Муниципаль хезмәт күрсәтү экстерриториаль принцип буенча һәм комплекслы гарызнамә составында күрсәтелми</p>	
<p>2.16. Башка таләпләр, шул исәптән муниципаль хезмәтне экстерриториаль принцип буенча күрсәтү үзенчәлекләрен (әгәр муниципаль хезмәт экстерриториаль принцип буенча күрсәтелсә) һәм муниципаль хезмәтне электрон рәвештә күрсәтү үзенчәлекләрен исәпкә алучы таләпләр</p>	<p>Муниципаль хезмәтне электрон рәвештә алу тәртібе турында консультацияне Интернет-кабул итү бүлмәсе аша яисә Татарстан Республикасы дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр порталы аша алырга мөмкин.</p> <p>Муниципаль хезмәтне электрон рәвештә күрсәткәндә, мөрәжәгать итүче хокукы:</p> <p>а) муниципаль хезмәт күрсәтү тәртібе һәм сроклары турында бердәм порталда яисә төбәк порталында урнаштырылган мәгълүмат алырга;</p> <p>б) муниципаль хезмәт күрсәтү турында гаризаны төбәк порталындагы шәхси кабинеттан файдаланып, гаризаның электрон рәвешен тугызы юлы белән электрон документ рәвешендә бирергә.</p> <p>Төбәк порталындагы шәхси кабинет ярдәмендә муниципаль хезмәт күрсәтү өчен кирәкле документларны жибәргәндә көчәйтелгән квалификацияле электрон имза кулланыла. Мөрәжәгать итүче Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2012 елның 25 июнендәге 634 номерлы карарында каралган очракларда гади электрон имзалан файдаланырга хокукы;</p> <p>в) муниципаль хезмәт күрсәтү турында электрон рәвештә бирелгән гаризаларны үтәү барышы турында белешмәләр алырга;</p> <p>г) муниципаль хезмәт күрсәтү сыйфатын төбәк порталы</p>	

	<p>ярдәмендә бәяләргә; д) муниципаль хезмәт күрсәтү нәтижәсен электрон документ рәвешендә алырга; е) бүлекнең, шулай ук аның вазыйфай затларының, муниципаль хезмәткәрләрнең карарына һәм гамәленә (гамәл кылмавына) карата муниципаль районның рәсми сайты, төбәк порталы, дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүче органнар, аларның вазыйфай затлары, дәүләт һәм муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтелгәндә кабул ителгән карарларга һәм гамәлләргә (гамәл кылмауга) судка кадәр (судтан тыш) шикаять бирү процессын тәмин итә торган федераль дәүләт мәгълүмат системасы порталы аша шикаять бирергә.</p>	
--	--	--

3. Административ процедураларның составы, эзлеклелеге һәм башкару сроклары, аларны үтәү тәртибенә таләпләр, шул исәптән административ процедураларны электрон рәвештә башкару үзенчәлекләре, шулай ук күпфункцияле үзәкләрдә административ процедураларны башкару үзенчәлекләре

3.1. Муниципаль хезмәт күрсәтүнең күрсәтелгән хезмәтләрне мөрәжәгать итүчеләрнең аерым категорияләренә, шул исәптән алар сорап мөрәжәгать иткән муниципаль хезмәт нәтижәсенә карата, гомуми билгеләр белән берләштерелгән тәртибен үз эченә алган вариантлары, мөрәжәгать итүченең муниципаль хезмәт күрсәтүне сорап мөрәжәгать итү ысулына бәйле рәвештә 2.14, 2.15 пунктларында һәм әлеге бүлектә билгеләнгән.

3.1.1. Муниципаль хезмәт күрсәтү түбәндәге административ процедураларны үз эченә ала:

- 1) мөрәжәгать итүчегә консультация бирү;
- 2) мөрәжәгать итүче тапшырган документлар комплектын кабул итү һәм карау;
- 3) муниципаль хезмәт күрсәтүдә катнашучы органнарга ведомствоара гарызнамаләр жибәрү;
- 4) муниципаль хезмәт күрсәтү нәтижәсен эзерләү;
- 5) мөрәжәгать итүчегә муниципаль хезмәт күрсәтү нәтижәсен бирү (жибәрү);
- 6) техник хатаны төзәтү.

3.2. Мөрәжәгать итүчегә консультацияләр бирү.

3.2.1. Мөрәжәгать итүче муниципаль хезмәтне алу тәртибе турында консультацияләр алу өчен Палатага шәхсән, телефон һәм (яисә) электрон почта аша мөрәжәгать итәргә хокуклы.

Палата белгече мөрәжәгать итүчегә, шул исәптән муниципаль хезмәт алу өчен бирелә торган документациянең составы, формасы һәм башка мәсьәләләр буенча консультацияләр бирә һәм кирәк булганда гариза бланкын тутыруда ярдәм күрсәтә.

Әлеге пунктта билгеләнә торган процедуралар мөрәжәгать итүче мөрәжәгать иткән көнне гамәлгә ашырыла.

Процедураларның нәтижәсе: рөхсәт алуның составы, тапшырыла торган документация формасы һәм башка мәсьәләләре буенча консультацияләр.

3.3. Гаризаны кабул итү һәм теркәү

3.3.1. Мөрәжәгать итүче шәхсэн, ышанычлы зат аша яисә КФҮ, читтән торып эш урыны аша муниципаль хезмәт күрсәтү турында язма рәвештә яисә электрон рәвештә гариза бирә һәм документларны шушы регламентның 2.5 пункты нигезендә Палатага тапшыра.

Гариза электрон формада кергәндә, гаризаларны кабул итү өчен җаваплы бүлек вазыйфай заты:

а) гаризаны электрон документ әйләнеше системасында теркәүне тәмин итә, бу очракта гаризага “Ведомство тарафыннан кабул ителде” яисә “Эшкәртүдә” статуслары бирелә, бу төбәк порталындагы шәхси кабинетта чагыла;

б) бердәм порталга мөрәжәгать итү юлы белән электрон имзаның дөреслек шартлары үтәлешен тикшерә (мөрәжәгать итүче көчәйтелгән квалификацияле электрон имза белән имзаланган документларның электрон рәвешләрен тапшырган очракта).

Көчәйтелгән квалификацияле электрон имзаны тикшерү нәтижәсендә аның дөреслек шартлары үтәлмәве ачыкланмаган очракта, бүлекнең вазыйфай заты гариза кергән көннең иртәгесе эш көненнән дә сонга калмыйча гариза керү турында гаризаның керүче теркәү номеры, гаризаны алу датасы, аңа тапшырылган документларның файллар исемнәре исемлеге муниципаль хезмәт нәтижәсен алу датасы булган хәбәрнамә җибәрә.

Көчәйтелгән квалификацияле электрон имзаны тикшерү нәтижәсендә аның дөреслек шартларын үтәмәү ачыкланган очракта, бүлекнең вазыйфай заты:

Муниципаль хезмәт күрсәтүдән файдалану күрсәткечләре булып тора:

бинаның җәмәгать транспорты файдалана алырлык зонада урнашуы;

кирәкле сандагы белгечләр, шулай ук мөрәжәгать итүчеләрдән документлар кабул ителә торган урыннар булу;

“Интернет” челтәрендәге мәгълүмат стендларында, мәгълүмат ресурсларында, дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталында муниципаль хезмәт күрсәтү ысуллары, тәртибе һәм сроклары турында тулы мәгълүмат булу;

инвалидларга башка затлар белән беррәттән хезмәт алуга комачаулый торган киртәләргә җиңүдә ярдәм күрсәтү.

Муниципаль хезмәт күрсәтүнең сыйфаты түбәндәге күрсәткечләрнең булмавы белән характерлана:

мөрәжәгать итүчеләргә документлар кабул иткәндә һәм тапшырганда чиратлар;

муниципаль хезмәт күрсәтү срокларын бозулар;

муниципаль хезмәт күрсәтүче муниципаль хезмәткәрләрнең гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата шикаятьләр;

муниципаль хезмәт күрсәтүче муниципаль хезмәткәрләрнең мөрәжәгать итүчеләргә карата дөрес булмаган, игътибарсыз мөнәсәбәтенә карата шикаятьләр.

Мөрәжәгать итүче шәхсэн, ышанычлы зат аша яисә КФҮ, читтән торып эш урыны аша муниципаль хезмәт күрсәтү турында язма рәвештә яисә электрон рәвештә гариза бирә һәм документларны әлеге Регламентның 2.5 пункты нигезендә Палатага тапшыра.

Гариза электрон формада кeргeндe, гаризаларны кабул итү өчeн жаваплы бүлeк вазыйфай заты:

а) гаризаны электрон документ айланеше системасында теркeүнe тeэмин итe, бу чакта гаризага “Ведомство тарафыннан кабул ителдe” яисe “Эшкeртүдe” статуслары бирелe, бу тeбeк порталындагы шeхси кабинетта чагыла;

б) бердeм порталга мeрeжeгaть итү юлы белeн электрон имзаның дeреслек шартлары үтeлeшeн тикшерe (мeрeжeгaть итүчe кeчeйтeлгeн квалификациялe электрон имза белeн имзаланган документларның электрон рeвeшлeрeн тапшырган очракта).

Кeчeйтeлгeн квалификациялe электрон имзаны тикшерү нeтижeсeндe анын чынбарлык шартлары үтeлмeвe ачыкланмаган очракта, бүлeкнeң вазыйфай заты гариза кeргeн кeннeң иртeгeсe эш кeнeннeн дe соңга калмыйча гариза керү турында гаризаның керүчe теркeү номеры, гаризаны алу датасы, аңа тапшырылган документларның файллар исемнeрe исемлeгe, муниципаль хeзмeт нeтижeсeн алу датасы булган хeбeрнамe жибeрe.

Кeчeйтeлгeн квалификациялe электрон имзаны тикшерү нeтижeсeндe анын чынбарлык шартларын үтeмeү ачыкланган очракта, Бүлeкнeң вазыйфай заты:

электрон рeвeштe кeргeн документларны кабул итүдeн баш тарту турында карар кабул итe;

мeрeжeгaть итүчeгe “Электрон имза турында” 2011 елның 6 апрелeндeгe 63-ФЗ номерлы Федераль законның 11 статьясындагы аны кабул итү өчeн нигeз булган пунктларын күрeтeп, кабул ителгeн карар турында хeбeрнамeнe электрон рeвeштe жибeрe. Мондый белдeрү бүлeк вазыйфай затының кeчeйтeлгeн квалификациялe электрон имзасы белeн имзалана, электрон документ айланеше системасында теркeлe һeм Россия Федерациясe Хeкүмeтeнeң 2012 елның 25 августындагы 852 номерлы карары белeн расланган дeүлeт һeм муниципаль хeзмeтлeр алуны сорап мeрeжeгaть иткeндe кeчeйтeлгeн квалификациялe электрон имзадан файдалану кагыйдeлeрeнeң 9 пунктында күрeтeлгeн ысуллар белeн жибeрeлe.

3.3.2. Гаризаларны кабул итүчe Палата белгeчe башкара:

мeрeжeгaть итүчeнeң шeхeсeн ачыклауны;

мeрeжeгaть итүчeнeң вeкалeтлeрeн тикшернeү (ышанычнамe буенча гамeлдe булган очракта);

Элeгe Регламентның 2.5 пунктында каралган документларның булуын тикшерүнe;

тапшырылган документларның билгeлeнгeн талeплeргe туры килүeн тикшерүнe (документларның күчeрмeлeрeн тиeшeнчe рeсмилeштeрү, документларда чистартулар, өстeп язулар, сызылган сүзлeр һeм килeштeрeлмeгeн башка тeзeтмeлeр булмау).

Кисeтүлeр булмаган очракта Палата белгeчe башкара:

гаризаны махсус журналда кабул итү һeм теркeүнe;

мeрeжeгaть итүчeгe документларны кабул итү датасы, беркетeлгeн керү номеры, муниципаль хeзмeтнe башкару датасы һeм вакыты турында тамга куелган тапшырылган документлар исемлeгeнeң күчeрмeсeн тапшыруны;

гаризаны Палата житeкчeсeнe карауга жибeрүнe.

Документларны кабул итүдeн баш тарту өчeн нигeзлeр булган очракта

документларны кабул итеп алуны алып баручы Палата белгече мөрәжәгать итүчегә гаризаны теркәү өчен киртәләр барлыгы турында хәбәр итә һәм документларны кабул итеп алудан баш тарту өчен ачыкланган нигезләрнең эчтәлеген язмача аңлатып, документларны аңа кире кайтара.

Әлеге пунктта билгеләнә торган процедуралар башкарыла:

гаризаны һәм документларны 15 минут эчендә кабул итү;

гариза кергәннән соң бер көн эчендә гаризаны теркәү.

Процедураларның нәтижәсе: Палата житәкчесе каравына жибәрелгән кабул ителгән һәм теркәлгән гариза яисә мөрәжәгать итүчегә кире кайтарылган документлар.

3.3.3. Палата житәкчесе гаризаны карый, жир кишәрлеген арендага алу килешүе төзү хокукын сату буенча аукцион үткәру йә жир кишәрлегенә урнашу урынын, аның мәйданын, муниципаль берәмлек башлыгы билгели торган вакытлы матбугат басмасында файдалану рөхсәт ителгән күрсәтәп, әлеге жир кишәрлеген арендага бирү турында гаризаларны кабул итү турында хәбәрне бастырып чыгару турында карар кабул итә, шулай ук күрсәтелгән гаризаларны кабул итү турында хәбәрне “Интернет” челтәрендә муниципаль берәмлекнең рәсми сайтында (муниципаль берәмлекнең рәсми сайты булганда) урнаштыра, башкаручыны билгели һәм гаризаны Палатага жибәрә.

Әлеге пунктта билгеләнә торган процедура гариза теркәлгәннән соң бер көн эчендә гамәлгә ашырыла.

Процедура нәтижәсе: башкаручыга жибәрелгән гариза.

3.4. Муниципаль хезмәт күрсәтүдә катнашучы органнарга ведомствоара гарызнамәләр булдыру һәм жибәрү

3.4.1. Палата белгече ведомствоара электрон хезмәтгәшлек системасы ярдәмендә электрон рәвештә жибәрә:

1) аерым затның үзәндә булган күчәмсез мөлкәт объектларына хокуклары турында күчәмсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрыннан өзәмтә;

2) күчәмсез мөлкәт объектына төп характеристикалар һәм теркәлгән хокуклар турында күчәмсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрыннан өзәмтә;

3) жир кишәрлеге авыл торак пунктында урнашкан очракта Татарстан Республикасы муниципаль районы башкарма комитетының (Татарстан Республикасы муниципаль районы авыл жирлеге башкарма комитетының) жир кишәрлегенә адрес бирү турында күрсәтмәсе.

Әлеге пунктта билгеләнә торган процедуралар муниципаль хезмәт күрсәтү турында гариза килгәннән соң бер көн эчендә гамәлгә ашырыла.

Процедура нәтижәсе: хакимият органнарына жибәрелгән гарызнамәләр.

3.4.2. Белешмәләр белән тәэмин итүченең белгече ведомствоара электрон хезмәтгәшлек системасы аша килгән гарызнамәләр нигезендә сорала торган документларны (мәгълүматны) бирә яисә документның булмавы турында хәбәрнамә һәм (яисә) муниципаль хезмәт күрсәтү өчен кирәкле мәгълүмат жибәрә (алга таба – баш тарту турында хәбәрнамә).

Әлеге пунктчада билгеләнә торган процедуралар түбәндәге срокларда гамәлгә ашырыла:

Росреестр белгечләре жибәрә торган документлар (белешмәләр) буенча өч эш

көнөннән дә артык түгел;

калган тээмин итүчеләр буенча – ведомствоара гарызнамәгә жавап әзерләүнен һәм жибәрүнең башка сроклары федераль законнарда, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең хокукий актларында һәм федераль законнар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы норматив хокукий актларында билгеләнмәгән булса, документны һәм мәгълүматны тапшыручы органга яисә оешмага ведомствоара гарызнамә кергән көннән алып биш көн эчендә.

Процедураларның нәтижәсе: Палатага жибәрелгән документлар (белешмәләр) яисә баш тарту турында хәбәрнамә.

3.5. Муниципаль хезмәт күрсәтү нәтижәсен әзерләү

3.5.1. Аукцион үткәрү турында карар кабул ителгән һәм катнашуга бердән артык гариза кергән очракта, соңгысы билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

3.5.2. Алынган документлар (һәм аукцион нәтижәләре, соңгысын үткәргәндә) нигезендә Палата белгече:

жир кишәрлеген милеккә (арендага) бирү турында яисә муниципаль хезмәт күрсәтүдән баш тарту турында карар кабул итә;

жир кишәрлеге бирү турында күрсәтмә проектын (алга таба – документ) яисә баш тарту турында хат әзерли;

әзерләнгән документ проектын килештерү процедураларын билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашыра;

документ проектын яисә имзадан баш тарту турында хатны Палата житәкчесенә (ул вәкаләтле затка) жибәрә.

Әлеге пунктта билгеләнә торган процедуралар сорауларга жаваплар кергән көнне башкарыла.

Процедураларның нәтижәсе: Палата житәкчесенә (затка, аның вәкаләтле вәкиленә) имзага жибәрелгән проектлар.

3.5.3. Палата житәкчесе баш тарту турындагы документка яисә хатка кул куя һәм теркәлү очен Палатага жибәрә.

Әлеге пунктта билгеләнә торган процедуралар алдагы процедура тәмамлангандан соң бер көн эчендә гамәлгә ашырыла.

Процедура нәтижәсе: теркәлүгә жибәрелгән имзаланган документ яисә баш тарту турында хат.

3.5.4. Палата белгече:

баш тарту турындагы документны яки хатны терки.

гаризада күрсәтелгән элементә ысулын кулланып, мөрәжәгать итүчегә (аның вәкиленә) муниципаль хезмәт күрсәтү нәтижәсе турында хәбәр итә, рәсмиләштерелгән документны яисә муниципаль хезмәт күрсәтүдән баш тарту турындагы хатны бирү датасын һәм вакытын хәбәр итә.

Әлеге пунктта билгеләнә торган процедуралар документка палата житәкчесе кул куйган көнне башкарыла.

Процедураларның нәтижәсе: муниципаль хезмәт күрсәтү нәтижәсе турында мөрәжәгать итүчегә (аның вәкиленә) хәбәр итү.

3.6. Килешү төзү һәм мөрәжәгать итүчегә муниципаль хезмәт нәтижәсен бирү

3.6.1. Килгән документ нигезендә палата белгече:

сату-алу (аренда) килешүе проектын (алга таба – килешү) яисә муниципаль

хезмэт күрсәтүдән баш тарту турында хат проектын эзерли;

эзерлэнгән документ проектын килештерә.

Әлеге пунктта билгеләнә торган процедуралар мөрәжәгать итүчегә карар бирелгән вакыттан алып ике көн эчендә гамәлгә ашырыла.

Процедураларның нәтижәсе: имзалауга юнәлдерелгән документ проекты.

3.6.2. Палата житәкчесе документка кул куя һәм аны милек мөнәсәбәтләре бүлегенә (алга таба – бүлеккә) жибәрә.

Әлеге пунктта билгеләнә торган процедуралар алдагы процедура тәмамланганнан соң бер көн эчендә гамәлгә ашырыла.

Процедураларның нәтижәсе: имзаланган килешү яки баш тарту турында хат.

3.6.3. Бүлек белгече:

гаризада күрсәтелгән элементә ысулын кулланып, мөрәжәгать итүчегә (аның вәкиленә) дәүләт хезмәте күрсәтү нәтижәсе турында хәбәр итә, муниципаль хезмәт нәтижәсен бирү датасын һәм вакытын хәбәр итә;

килешүне теркәү журналында терки.

Мөрәжәгать итүчене электрон рәвештә нәтижә алу ысулын сайлаганда мөрәжәгать итүчегә муниципаль хезмәт нәтижәсен электрон документ рәвешендә жибәрә.

Әлеге пунктта билгеләнә торган процедуралар документка башкарма комитет житәкчесе кул куйган көнне башкарыла.

Процедура нәтижәсе: мөрәжәгать итүчегә хәбәр итү.

3.6.4. Бүлек белгече мөрәжәгать итүчегә муниципаль хезмәт күрсәтүдән баш тарту турында хат бирә яки почта аша жибәрә.

Гариза бирүчегә килешүне имзалау өчен бирә, килешүгә кул куелганнан соң, имзаланган һәм килештерелгән килешүнең ике нөсхәсен гариза бирүчегә тапшыра, берсен Палатада саклауга калдыра.

Әлеге пунктта билгеләнә торган процедура гамәлгә ашырыла:

15 минут эчендә – мөрәжәгать итүче шәхсән килгән очракта;

жавапны почта аша хат белән жибәргән очракта, шушы регламентның 3.6.2 пунктчасында каралган процедура тәмамланганнан соң бер көн эчендә.

Процедура нәтижәсе: мөрәжәгать итүчегә бирелгән килешү яисә баш тарту турында почта аша жибәрелгән хат.

3.7. Техник хаталарны төзәтү.

3.7.1. Муниципаль хезмәт нәтижәсе булган документта техник хата ачыкланган очракта мөрәжәгать итүче палатага тапшыра:

техник хатаны төзәтү турында гариза (3 нче кушымта);

мөрәжәгать итүчегә муниципаль хезмәт нәтижәсе буларак бирелгән, техник хатасы булган документ;

техник хата булуын раслый торган юридик көчкә ия документлар.

Муниципаль хезмәт нәтижәсе булган документта күрсәтелгән белешмәләрдәге техник хатаны төзәтү турында гариза мөрәжәгать итүче (аның вәкиле) тарафыннан шәхсән яисә почта аша (шул исәптән электрон почтадан файдаланып), яисә дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы яисә КФҮ аша бирелә.

3.7.2. Документларны кабул итү өчен жаваплы белгеч техник хатаны төзәтү турында гаризаны кабул итә, гаризаны кушып бирелгән документлар белән бергә

терки һәм палатага тапшыра.

Әлеге пунктта билгеләнә торган процедура гариза теркәлгәннән соң бер көн эчендә гамәлгә ашырыла.

Процедураның нәтижәсе: кабул ителгән һәм теркәлгән, Палата белгеченә карау өчен жибәрелгән гариза.

3.7.3. Палата белгече документларны карый һәм хезмәт күрсәтү нәтижәсе булган документка төзәтмәләр кертү максатларында әлеге Регламентның 3.5 пунктында каралган процедураларны башкара һәм төзәтелгән документны мөрәжәгать итүчегә (аның вәкиленә) шәхсән кул куеп, мөрәжәгать итүчедән (аның вәкиленнән) техник хата булган документның төп нөсхәсен алып, тапшыра яисә мөрәжәгать итүче адресына почта аша (электрон почта ярдәмендә) техник хатасы булган документның төп нөсхәсен Палатага тапшырганда документны алу мөмкинлеге турында хат жибәрә.

Әлеге пунктта белән билгеләнә торган процедура техник хата ачыкланганнан яисә теләсә кайсы кызыксынган заттан хата жибәрү турында гариза алганнан соң өч көн эчендә башкарыла.

Процедураның нәтижәсе: мөрәжәгать итүчегә бирелгән (жибәрелгән) документ.

4. Муниципаль хезмәт күрсәтүне тикшереп тору тәртибе һәм формалары

4.1. Муниципаль хезмәт күрсәтүнең тулылыгын һәм сыйфатын тикшереп тору мөрәжәгать итүчеләрнең хокукларын бозуларны ачыклау һәм бетерүне, муниципаль хезмәт күрсәтү процедураларын үтәүне тикшерүне, жирле үзидарә органы вазыйфай затларының гамәлләренә (гамәл кылмавына) карарлар эзерләүне үз эченә ала.

Административ процедураларның үтәлешен тикшереп тору формалары булып тора:

1) муниципаль хезмәт күрсәтү буенча документлар проектларын тикшерү һәм килештерү. Тикшерү нәтижәсе булып проектларны визалау тора;

2) делопроизводство алып баруга үткәрелә торган тикшерүләр;

3) муниципаль хезмәт күрсәтү процедуралары үтәлешенә контроль тикшерүләр.

Контроль тикшерүләр планлы (жирле үзидарә органының ярты еллык яисә еллык эш планнары нигезендә гамәлгә ашырылырга) һәм планнан тыш булырга мөмкин. Тикшерүләр үткәргәндә муниципаль хезмәт күрсәтүгә (комплекслы тикшерүләр) бәйле барлык мәсьәләләр яисә мөрәжәгать итүченең конкрет мөрәжәгәте буенча каралырга мөмкин.

Агымдагы контроль максатларында электрон мәгълүматлар базасында булган белешмәләр, административ процедураларны башкаручы белгечләрнең хезмәт корреспонденциясе, телдән һәм язмача мәгълүматлары, тиешле документларны исәпкә алу журналлары һәм башка белешмәләр кулланыла.

Муниципаль хезмәт күрсәткәндә һәм карарлар кабул иткәндә гамәлләр кылуны тикшереп тору өчен палата житәкчесенә муниципаль хезмәт күрсәтү нәтижәләре турында белешмәләр тапшырыла.

Административ процедураларның срокларын, эзлеклелеген һәм эчтәлеген бозу очраklары һәм сәбәпләре турында белгечләр муниципаль хезмәт күрсәтүче орган житәкчесенә кичекмәстән хәбәр итәләр, шулай ук хокук бозуларны бетерү буенча

ашыгыч чаралар күрэләр.

4.2. Муниципаль хезмэт күрсәтү буенча административ процедураларда билгеләнгән гамәлләр эзлеклелегенә үтәлешенә агымдагы контроль Палата житәкчесенә муниципаль хезмэт күрсәтү эшен оештыру өчен җаваплы инфраструктура үсеше буенча урынбасары, шулай ук инфраструктура үсеше бүлгә белгечләре тарафыннан гамәлгә ашырыла.

4.3. Агымдагы контрольне гамәлгә ашыручы вазыйфай затлар исемлегә жирле үзидарә органының структур бүлекчәләре турындагы нигезләмәләр һәм вазыйфай регламентлар белән билгеләнә.

Үткәрелгән тикшерүләр нәтижәләре буенча мөрәжәгать итүчеләрнең хокуклары бозылу ачыкланган очракта гаепле затлар Россия Федерациясә законнары нигезендә җаваплылыкка тартыла.

4.4. Жирле үзидарә органы житәкчесә мөрәжәгать итүчеләрнең мөрәжәгатьләрен вакытында карамаган өчен җаваплы.

Жирле үзидарә органының структур бүлекчәсә житәкчесә (житәкчә урынбасары) шушы регламентәлегә Регламентның 3 бүлегендә күрсәтелгән административ гамәлләрне үз вакытында һәм (яисә) тиешенчә башкармаган өчен җаваплы була.

Вазыйфай затлар һәм башка муниципаль хезмәткәрләр муниципаль хезмэт күрсәтү барышында кабул ителә (гамәлгә ашырыла) торган карарлар һәм гамәлләр (гамәл кылмау) өчен законда билгеләнгән тәртиптә җаваплы булалар.

4.5. Гражданнар, аларның берләшмәләре һәм оешмалары тарафыннан муниципаль хезмэт күрсәтүне тикшереп тору муниципаль хезмэт күрсәткәндә жирле үзидарә органы эшчәнлегенә ачык булуы, муниципаль хезмэт күрсәтү тәртибе турында тулы, актуаль һәм дөрәс мәгълүмат алу һәм муниципаль хезмэт күрсәтү барышында мөрәжәгатьләренә (шикаятьләренә) судка кадәр карау мөмкинлегә ярдәмендә гамәлгә ашырыла.

5. Мөрәжәгать итүченә дәүләт хезмәтен күрсәтүче органның, муниципаль хезмәтне күрсәтүче органның, дәүләт хезмәтен күрсәтүче органның яки муниципаль хезмәтне күрсәтүче органның вазыйфай затының, йә дәүләт яисә муниципаль хезмәткәрнең, күпфункцияле үзәкнең, күпфункцияле үзәк хезмәткәренәң, шулай ук дәүләт яисә муниципаль хезмәтне күрсәтү функцияләрен гамәлгә ашыручы оешмаларның карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына) судка кадәр (судтан тыш) шикаять белдерүе

5 статья_1. Мөрәжәгать итүченә дәүләт хезмәтен күрсәтүче органның, муниципаль хезмәтне күрсәтүче органның, дәүләт хезмәтен күрсәтүче органның яки муниципаль хезмәтне күрсәтүче органның вазыйфай затының, йә дәүләт яисә муниципаль хезмәткәрнең, күпфункцияле үзәкнең, күпфункцияле үзәк хезмәткәренәң, шулай ук 210-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 1 1 бүлгә белән каралган оешмаларның яки аларның хезмәткәрләренәң карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына) судка кадәр (судтан тыш) шикаять белдерүе

Мөрәжәгать итүче шикаять белән түбәндәге очрақларда да мөрәжәгать итә ала:

1) дәүләт яисә муниципаль хезмәт күрсәтү турындагы гарызнамәне, 210-ФЗ номерлы Федераль законның 15_1 статьясында күрсәтелгән гарызнамәне теркәү срогын бозу;

2) дәүләт яисә муниципаль хезмәт күрсәтү срогын бозу. Күрсәтелгән очрақта мөрәжәгать итүченең күпфункцияле үзәк, күпфункцияле үзәк хезмәткәре карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына), судка кадәр (судтан тыш) шикаять бирүе карарлары һәм гамәлләре (гамәл кылмавы) шикаять ителә торган күпфункцияле үзәккә 210-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 1_3 өлешендә билгеләнгән тәртиптә тиешле дәүләт яисә муниципаль хезмәтләрне тулы күләмдә күрсәтү функциясе йөкләнгән очрақта мөмкин;

3) мөрәжәгать итүчедән тапшыруы яисә гамәлгә ашыруы дәүләт яисә муниципаль хезмәт күрсәтү өчен Россия Федерациясе норматив хокукий актларында, Татарстан Республикасы норматив хокукий актларында, муниципаль хокукий актларда каралмаган документлар яисә мәгълүмат йә гамәлләр башкаруны таләп итү;

4) Россия Федерациясе норматив хокукий актларында, Татарстан Республикасы норматив хокукий актларында, дәүләт яисә муниципаль хезмәт күрсәтү өчен муниципаль хокукий актларда каралган документларны мөрәжәгать итүчедән кабул итүдән баш тарту;

5) әгәр баш тарту нигезләре федераль законнарда һәм Россия Федерациясенен алар нигезендә кабул ителгән башка норматив хокукий актларында, Татарстан Республикасы законнарында һәм башка норматив хокукий актларында, муниципаль хокукий актларда каралмаган булса, дәүләт яисә муниципаль хезмәт күрсәтүдән баш тарту. Күрсәтелгән очрақта мөрәжәгать итүченең күпфункцияле үзәк, күпфункцияле үзәк хезмәткәре карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына), судка кадәр (судтан тыш) шикаять бирүе карарлары һәм гамәлләре (гамәл кылмавы) шикаять ителә торган күпфункцияле үзәккә 210-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 1_3 өлешендә билгеләнгән тәртиптә тиешле дәүләт яисә муниципаль хезмәтләрне тулы күләмдә күрсәтү функциясе йөкләнгән очрақта мөмкин;

6) дәүләт яисә муниципаль хезмәт күрсәткәндә мөрәжәгать итүчедән Россия Федерациясе норматив хокукий актларында, Татарстан Республикасы норматив хокукий актларында, муниципаль хокукий актларда каралмаган түләү таләп итү;

7) дәүләт хезмәте күрсәтүче орган, муниципаль хезмәт күрсәтүче орган, дәүләт хезмәте күрсәтүче органның яисә муниципаль хезмәт күрсәтүче органның вазыйфай заты, күпфункцияле үзәк, күпфункцияле үзәк хезмәткәре, 210-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 1_1 өлешендә каралган оешмалар яисә аларның хезмәткәрләренең дәүләт яисә муниципаль хезмәт күрсәтү нәтижәсендә бирелгән документларда жибәрелгән хаталарны һәм ялгышларны төзәтүдән баш тартуы йә мондый төзәтүләр өчен билгеләнгән срокны бозу. Күрсәтелгән очрақта мөрәжәгать итүченең күпфункцияле үзәк, күпфункцияле үзәк хезмәткәре карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына), судка кадәр (судтан тыш) шикаять бирүе карарлары һәм гамәлләре (гамәл кылмавы) шикаять ителә торган күпфункцияле үзәккә 210-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 1_3 өлешендә билгеләнгән тәртиптә тиешле дәүләт яисә муниципаль хезмәтләрне тулы күләмдә

күрсәтү функциясе йөкләнгән очракта мөмкин.

8) дәүләт яисә муниципаль хезмәт күрсәтү нәтижәләре буенча документлар бирү срогын яисә тәртибен бозу;

9) дәүләт яисә муниципаль хезмәт күрсәтүне туктатып тору, әгәр туктатып тору нигезләре федераль законнарда һәм Россия Федерациясенә алар нигезендә кабул ителгән башка норматив хокукый актларында, Татарстан Республикасы законнарында һәм башка норматив хокукый актларында, муниципаль хокукый актларда каралмаган булса. Күрсәтелгән очракта мөрәжәгать итүченә күпфункцияле үзәк, күпфункцияле үзәк хезмәткәре карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына), судка кадәр (судтан тыш) шикаять бирүе карарлары һәм гамәлләре (гамәл кылмавы) шикаять ителә торган күпфункцияле үзәккә 210-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 1_3 өлешендә билгеләнгән тәртиптә тиешле дәүләт яисә муниципаль хезмәтләренә тулы күләмдә күрсәтү функциясе йөкләнгән очракта мөмкин.

10) дәүләт һәм муниципаль хезмәт күрсәткәндә мөрәжәгать итүчедән дәүләт яисә муниципаль хезмәт күрсәтү өчен кирәкле документларны кабул итүдән беренче тапкыр баш тартканда дәрәжә булмавы күрсәтелмәгән документларны һәм (яисә) яисә мәгълүматны таләп итү, моңа 210-ФЗ номерлы Федераль законның 7 статьясындагы 1 өлешенә 4 пункттында каралган очрактар керми. Күрсәтелгән очракта мөрәжәгать итүченә күпфункцияле үзәк, күпфункцияле үзәк хезмәткәре карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына), судка кадәр (судтан тыш) шикаять бирүе карарлары һәм гамәлләре (гамәл кылмавы) шикаять ителә торган күпфункцияле үзәккә 210-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 1_3 өлешендә билгеләнгән тәртиптә тиешле дәүләт яисә муниципаль хезмәтләренә тулы күләмдә күрсәтү функциясе йөкләнгән очракта мөмкин.

5 статья_2. Шикаять бирү һәм карау тәртибенә гомуми таләпләр

1. Шикаять язма рәвештә кәгазьдә, электрон рәвештә дәүләт хезмәтен күрсәтүче органга яисә муниципаль хезмәтне күрсәтүче органга, күпфункцияле үзәккә яисә күпфункцияле үзәкне гамәлгә куючы (алга таба – күпфункцияле үзәкне гамәлгә куючы) булып торган ачык-хокукый белем бирүнең тиешле дәүләт хакимияте органына (жирле үзидарә органына), шулай ук 210-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 1_1 өлешендә каралган оешмаларга тапшырыла. Дәүләт хезмәтен күрсәтүче орган яки муниципаль хезмәт күрсәтүче орган житәкчесенә карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата шикаятьләр югарырак органга (ул булганда) бирелә йә ул булмаган очракта турыдан-туры дәүләт хезмәтен күрсәтүче орган яки муниципаль хезмәт күрсәтүче орган житәкчесе тарафыннан карала. Күпфункцияле үзәк хезмәткәренә карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата шикаятьләр әлегә күпфункцияле үзәк житәкчесенә тапшырыла. Күпфункцияле үзәкнең карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата шикаятьләр күпфункцияле үзәкне гамәлгә куючыга яисә Россия Федерациясе субъектының норматив хокукый акты белән вәкаләт бирелгән вазыйфаи затка бирелә. Оешмалар хезмәткәрләренә 210-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 1_1 өлешендә каралган карарларына һәм гамәлләренә (гамәл

кылмавына) карата шикаятьләр әлеге оешмаларның житәкчеләренә бирелә.

2. Дәүләт хезмәте күрсәтүче орган, муниципаль хезмәт күрсәтүче орган, дәүләт хезмәте күрсәтүче органның яки муниципаль хезмәт күрсәтүче органның вазыйфай заты, дәүләт яисә муниципаль хезмәткәр, дәүләт хезмәте күрсәтүче орган житәкчесе йә муниципаль хезмәт күрсәтүче орган карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата шикаять почта аша, күпфункцияле үзәк аша, “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникация челтәре, органның рәсми сайты, дәүләт хезмәте күрсәтүче, муниципаль хезмәт күрсәтүче орган, бердәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр порталы йә төбәк дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр порталы, шулай ук мөрәжәгать итүче шәхсән кабул иткәндә кабул ителергә мөмкин. Күпфункцияле үзәкнең, күпфункцияле үзәк хезмәткәренең карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата шикаять “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникация челтәреннән, күпфункцияле үзәкнең рәсми сайтыннан, бердәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр порталынан яисә дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең төбәк порталынан файдаланып почта аша жибәрелергә мөмкин, шулай ук мөрәжәгать итүче шәхсән кабул иткәндә кабул ителергә мөмкин. 210-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 1_1 өлешендә каралган оешмаларның, шулай ук аларның хезмәткәрләренең карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата шикаять “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникация челтәреннән, әлеге оешмаларның рәсми сайтларынан, дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталынан йә дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең төбәк порталынан файдаланып почта аша жибәрелергә мөмкин, шулай ук мөрәжәгать итүченә шәхсән кабул иткәндә кабул ителергә мөмкин.

3. Башкарма хакимиятнең федераль органнары, дәүләт корпорацияләре һәм аларның вазыйфай затлары, федераль дәүләт хезмәткәрләре, Россия Федерациясенен бюджеттан тыш дәүләт фондлары вазыйфай затлары, 210-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 1_1 өлешендә каралган оешмалар һәм аларның хезмәткәрләре карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата шикаятьләр бирү һәм карау тәртибен, шулай ук күпфункцияле үзәк һәм аларның хезмәткәрләре карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата шикаятьләр бирү һәм карау тәртибен Россия Федерациясә Хөкүмәте билгели.

3_1. Федераль законд белән дәүләт хезмәтләрән күрсәтүче органнарның, муниципаль хезмәтләрне күрсәтүче органнарның, дәүләт хезмәтләрән күрсәтүче органнарның яки муниципаль хезмәтләрне күрсәтүче органнарның вазыйфай затларының, йә дәүләт яисә муниципаль хезмәткәрләренең күрсәтелгән шикаятьләренә бирүгә һәм карауга бәйле мөнәсәбәтләр өчен карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата шикаятьләр бирү һәм карау тәртибе (процедурасы) билгеләнгән очракта, нормалары 210-ФЗ номерлы Федераль законның 11_1 статьясы һәм әлеге статья нормалары кулланылмый.

3_2. Дәүләт хезмәтләре күрсәтүче органнарның, муниципаль хезмәтләр күрсәтүче органнарның, дәүләт хезмәтләре күрсәтүче органнарның яки муниципаль хезмәтләр күрсәтүче органнарның вазыйфай затларының яки дәүләт яисә муниципаль хезмәткәрләренең шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләре субъектлары булган юридик затларга һәм шәхси эшмәкәрләргә карата Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан Россия Федерациясә Шәһәр төзелеше кодексының 6 статьясындагы 2

өлеше нигезендә расланган төзелеш өлкәләрендәге процедураларның тулы исемлекләренә кертелгән процедураларны гамәлгә ашырганда карарларына һәм (яисә) гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата шикаять мондый затлар тарафыннан әлеге статьяда билгеләнгән тәртиптә йә Россия Федерациясенә монополиягә каршы законнарында билгеләнгән тәртиптә монополиягә каршы органга тапшырылырга мөмкин.

4. Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимияте органнарының һәм аларның вазыйфай затларының, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының һәм аларның вазыйфай затларының дәүләт граждан хезмәткәрләренә, муниципаль хезмәткәрләренә, шулай ук күпфункцияле үзәк, күпфункцияле үзәк хезмәткәрләренә карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата шикаятьләр бирү һәм карау үзәнчәлекләре тиешенчә Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары һәм муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

5. Шикаять үз эченә алырга тиеш:

1) карарлары һәм аларның гамәлләре (гамәл кылмаулары) шикаять ителә торган дәүләт хезмәте күрсәтүче орган, муниципаль хезмәт күрсәтүче орган, дәүләт хезмәте күрсәтүче органның яисә муниципаль хезмәт күрсәтүче органның вазыйфай заты йә дәүләт яисә муниципаль хезмәткәр, күпфункцияле үзәк, аның житәкчесе һәм (яисә) хезмәткәре, Федераль законның 16 статьясындагы 1_1 өлешендә каралган оешмалар, аларның житәкчеләре һәм (яисә) хезмәткәрләре исемә;

2) мөрәжәгать итүченә – физик затның фамилиясе, исеме, атасының исеме (соңгысы – булган очракта), яшәү урыны турында белешмәләр йә исеме, мөрәжәгать итүченә – юридик затның булу урыны турында белешмәләр, шулай ук контакт телефоны номеры (номерлары), электрон почта адресы (адреслары) (булган очракта) һәм мөрәжәгать итүчегә жавап жибәрелергә тиешле почта адресы;

3) дәүләт хезмәтен күрсәтүче органның, муниципаль хезмәтне күрсәтүче органның, дәүләт хезмәтен күрсәтүче органның яисә муниципаль хезмәт күрсәтүче органның вазыйфай затының йә дәүләт яисә муниципаль хезмәткәрнен, күпфункцияле үзәкнен, күпфункцияле үзәк хезмәткәрнен, 210-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 1_1 өлешендә каралган оешмаларның шикаять белдерелә торган карарлары һәм гамәлләре (гамәл кылмавы) турында белешмәләр;

4) мөрәжәгать итүченә дәүләт хезмәтен күрсәтүче органның, муниципаль хезмәтне күрсәтүче органның, дәүләт хезмәтен күрсәтүче органның яисә муниципаль хезмәт күрсәтүче органның вазыйфай затының йә дәүләт яисә муниципаль хезмәткәрнен, күпфункцияле үзәкнен, күпфункцияле үзәк хезмәткәрнен, 210-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 1_1 өлешендә каралган оешмаларның шикаять белдерелә торган карарлары һәм гамәлләре (гамәл кылмавы) белән килешми торган дәлилләр. Мөрәжәгать итүче мөрәжәгать итүченә дәлилләрен раслый торган документлар (булган очракта) йә аларның күчермәләре тапшырырга мөмкин.

6. Дәүләт хезмәте күрсәтүче органга, муниципаль хезмәт күрсәтүче органга, күпфункцияле үзәккә, күпфункцияле үзәкне гамәлгә куючыга, 210-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 1_1 өлешендә каралган оешмаларга йә

югарырак органга (булган очракта) кергән шикаять аны теркәгән көннән алып унбиш эш көне эчендә каралырга тиеш, ә дәүләт хезмәте күрсәтүче орган, муниципаль хезмәт күрсәтүче орган, күпфункцияле үзәк, күпфункцияле үзәкне гамәлгә куючы, 210-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 1_1 өлешендә каралган оешмалар мөрәжәгать итүчедән документлар кабул итүдән йә жибәрелгән хаталарны һәм ялгышларны төзәтүдән баш тартуга яисә мондый төзәтүләрнең билгеләнгән срогын бозуга шикаять бирелгән очракта – аны теркәгән көннән биш эш көне эчендә.

7. Шикаятьне карау нәтижәләре буенча түбәндәге карарларның берсе кабул ителә:

1) шикаять канәгатьләндерелә, шул исәптән кабул ителгән карарны юкка чыгару, дәүләт яисә муниципаль хезмәт күрсәтү нәтижәсендә бирелгән документларда жибәрелгән хаталарны һәм ялгышларны төзәтү, Россия Федерациясе норматив хокукый актларында, Татарстан Республикасы норматив хокукый актларында, муниципаль хокукый актларда каралмаган акчаларны мөрәжәгать итүчегә кире кайтару рәвешендә;

2) шикаятьне канәгатьләндерүдән баш тарта.

8. Әлеге статьяның 7 өлешендә күрсәтелгән карар кабул ителгән көннән иртәгесеннән дә соңга калмыйча мөрәжәгать итүчегә язма рәвештә һәм мөрәжәгать итүченең теләге буенча шикаятьне карау нәтижәләре турында дәлилленгән жавап электрон рәвештә жибәрелә.

8_1. Жавапта шикаять канәгатьләндерелергә тиеш дип танылган очракта, әлеге статьяның 8 өлешендә күрсәтелгән мөрәжәгать итүчегә дәүләт хезмәте күрсәтүче орган, муниципаль хезмәт күрсәтүче орган, күпфункцияле үзәк йә 210-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 1_1 өлешендә каралган оешма тарафыннан ачыкланган дәүләт һәм муниципаль хезмәт күрсәткәндә хокук бозуларны кичекмәстән бетерү максатларында гамәлгә ашырыла торган гамәлләр турында мәгълүмат бирелә, шулай ук уңайсызлыklar тудырган өчен гафу үтенелә һәм мөрәжәгать итүчегә дәүләт яисә муниципаль хезмәт алу максатларында башкарылырга тиешле алга таба гамәлләр турында мәгълүмат күрсәтелә.

8_2. Шикаять әлеге статьяның 8 өлешендә күрсәтелгән жавапта канәгатьләндерелергә тиеш түгел дип танылган очракта, кабул ителгән карарның сәбәпләре турында дәлилле аңлатмалар, шулай ук кабул ителгән карарга шикаять биру тәртибе турында мәгълүмат бирелә.

9. Шикаятьне карау барышында яисә нәтижәләре буенча административ хокук бозу яисә жинаять составы билгеләре ачыкланган очракта, әлеге статьяның 1 өлеше нигезендә шикаятьләрне карау вәкаләтләре бирелгән вазыйфаи зат, хезмәткәр булган материалларны кичекмәстән прокуратура органнарына жибәрәләр.

10. Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәткәндә гражданның һәм оешмаларның хокуклары бозылуга карата шикаятьләрне карау тәртибен билгели торган 210-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре “Россия Федерациясе гражданны мөрәжәгатьләрен карау тәртибе турында” 2006 елның 2 маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль закон белән жайга салына торган мөнәсәбәтләргә кагылмый.

Статья 5_3. Судка кадәр (судтан тыш) шикаять бирүнең мәгълүмат системасы

Россия Федерациясендә судка кадәр (судтан тыш) шикаять бирүнең федераль мәгълүмат системасы төзелә, ул федераль дәүләт мәгълүмат системасы булып тора. Судка кадәр (судтан тыш) шикаять бирүнең федераль мәгълүмати системасын төзү һәм аның эшләве федераль законнар һәм Россия Федерациясе Хөкүмәтенең хокукый актлары белән жайга салына.

Статья 5_4. Дәүләт хезмәтләре күрсәтүнең аерым өлкәләрендә судка кадәр шикаять бирү үзенчәлекләре

1. “Эшчәнлекнең аерым төрләрен лицензияләү турында” 2011 елның 4 маендагы 99-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән эшчәнлекнең аерым төрләрен лицензияләү буенча дәүләт хезмәтләре күрсәтүче органнарның яисә аларның вазыйфай затларының дәүләт хезмәтләре күрсәтү барышында кабул ителгән карарларына һәм гамәлгә ашырылган гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата шикаять әлеге статья нигезендә гамәлгә ашырыла. 2028 елның 1 гыйнварыннан башкарма хакимиятнең федераль органнары тарафыннан рөхсәт эшчәнлегенең башка төрләре тарафыннан гамәлгә ашырыла торган кысаларында дәүләт хезмәтләре күрсәтүче органнарның яисә аларның вазыйфай затларының дәүләт хезмәтләре күрсәтү барышында кабул ителгән карарларына һәм гамәлгә ашырылган гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата шикаять, башка федераль законнарда каралган очраклардан тыш, әлеге статья нигезендә гамәлгә ашырыла. Рөхсәт эшчәнлегенең аерым төрләре өчен Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан иртәрәк срок билгеләнергә мөмкин.

2. Шикаять һәм шикаять бирү срогын торгызу турындагы үтенечнамә зат тарафыннан бердәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр порталыннан файдаланып электрон рәвештә бирелә. Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең башкарма органнары күрсәтә торган дәүләт хезмәтләренә карата шикаять бирү дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталыннан файдаланып рөхсәт ителә. Шикаять Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән башка дәүләт мәгълүмат системаларыннан файдаланып бирелергә мөмкин. Дәүләт серен яисә закон белән саклана торган башка серне тәшкит итә торган белешмәләренә һәм документларны үз эченә алган шикаять рөхсәт бирү эшчәнлегенә өлкәсендә дәүләт хезмәте күрсәтүче органга (алга таба – рөхсәт бирү органы) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталыннан, дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең төбәк порталыннан һәм башка дәүләт мәгълүмат системасыннан файдаланмыйча, дәүләт һәм закон белән саклана торган башка сер турында Россия Федерациясе законнары таләпләрен исәпкә алып, рөхсәт бирү органы билгели торган тәртиптә тапшырыла.

3. Шикаять гариза бирүче үз хокукларын бозу турында белгән яисә белергә тиеш булган көннән алып утыз календарь көн эчендә бирелергә мөмкин.

4. Шикаятьне электрон рәвештә биргәндә ул Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән имзаларның бер төре белән имзаланырга тиеш.

5. Шикаять үз эченә алырга тиеш:

1) карарына һәм (яисә) гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять белдерелә

торган рөхсәт бирү органының исеме, вазыйфай затның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булган очракта);

2) гражданның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булган очракта), яшәү урыны (эшчәнлек башкарган урыны) турында белешмәләр, йә мөрәжәгать итүче оешманың исеме, әлеге оешманың урнашкан урыны турында белешмәләр, йә ышанычнамә реквизитлары һәм ышанычнамә буенча шикаять бирүче затның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булган очракта), шикаятьне карау вакытына узара хезмәттәшлекне гамәлгә ашыруның теләгән ысулы һәм ышанычнамә буенча карар алуның теләгән ысулы;

3) рөхсәт бирү органының шикаять белдерелә торган карары һәм (яисә) аның вазыйфай затының гамәле (гамәл кылмавы) турында шикаять биргән мөрәжәгать итүченең хокукларын бозуга китергән яисә китерергә мөмкин булган белешмәләр;

4) мөрәжәгать итүче рөхсәт бирү органы карары һәм (яисә) вазыйфай затның гамәле (гамәл кылмавы) белән килешми торган нигезләр һәм дәлилләр. Мөрәжәгать итүче үзенең дәлилләрен раслый торган документлар (булган очракта) йә аларның күчәрмәләре тапшырылырга мөмкин;

5) шикаять биргән мөрәжәгать итүченең таләпләре.

6. Шикаятькә Россия Федерациясе Президенты каршындагы эшмәкәрләр хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкиленең, аның ижтимагый вәкиленең, Россия Федерациясендә эшмәкәрләр хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкиленең шикаять предметына караган позициясе кушымта итеп бирелергә мөмкин.

7. Мөрәжәгать итүче шикаять буенча карар кабул иткәнче аны кире алырга мөмкин. Шул ук вакытта шикаятьне шул ук нигезләр буенча кабат жибәрү рөхсәт ителми.

8. Рөхсәт бирү органы шикаятьләренә карау өчен аның вазыйфай затлары арасынан коллегияль орган (коллегияль органнар) төзүне күздә тотарга мөмкин.

9. Рөхсәт бирү органы шикаятьне караганда судка кадәр шикаять бирүнең “Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында” 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законда каралган мәгълүмат системасыннан (дәүләт мәгълүмат системасының ярдәмче системасыннан) файдалана, шикаятьне карау дәүләт серен яисә закон белән саклана торган башка серне тәшкил итүче белешмәләр һәм документлар белән бәйле очрактардан тыш. Рөхсәт эшчәнлегенә судка кадәр шикаять бирү өлешендә күрсәтелгән мәгълүмат системасын алып бару кагыйдәләре, шикаятьне карау тәртибе, шул исәптән шикаятьне карау нәтижәләре буенча рөхсәт органы тарафыннан кабул ителә торган карарлар исемлегенә Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан раслана. Дәүләт серен яисә закон белән саклана торган башка серне тәшкил итүче белешмәләргә һәм документларга бәйле шикаятьне карау рөхсәт бирү органы билгели торган тәртиптә гамәлгә ашырыла.

10. Шикаять бирү срогы нигезле сәбәпләр аркасында уздырылган очракта, мөрәжәгать итүче үтенечнамәсе буенча бу срок рөхсәт бирү органы тарафыннан кире кайтарылырга мөмкин, әгәр шикаять белән бер үк вакытта уздырылган срокны торгызу турында үтенечнамә бирелгән булса һәм шикаятьне караучы рөхсәт бирү органының вазыйфай заты срокны уздыру сәбәбен нигезле дип таныса, ә уздырылган срокны торгызу турында үтенечнамә бирү срогы дәрәжәсиз дип танылса.

11. Шикаяць, эгэр кыскарак срок Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнмәгән булса, рөхсәт бирү органы тарафыннан аны теркәгән көннән алып унбиш эш көннән дә артмаган вакытта каралырга тиеш.

12. Рөхсәт органы шикаяць биргән мөрәжәгать итүчедән шикаяць предметына кагылышлы өстәмә мәгълүмат һәм документлар соратып алырга хокуклы. Мөрәжәгать итүче күрсәтелгән мәгълүматны һәм документларны гарызнамә жибәрелгән вакыттан алып биш эш көне эчендә тапшырырга хокуклы. Шикаяцьне карау срогы, шикаяць предметына кагылышлы өстәмә мәгълүмат һәм документлар бирү турындагы гарызнамә жибәрелгән мизгелдән аларны рөхсәт органы алган мизгелгә кадәр, эмма гарызнамә жибәрелгән мизгелдән биш эш көннән дә артыграк булмаган вакытка туктатып торыла. Мөрәжәгать итүчедән шикаяць предметына кагылышлы өстәмә мәгълүмат һәм документлар алынмау шикаяцьне караудан баш тарту өчен нигез булып тормый.

13. Рөхсәт бирү органы шикаяцьне караудан баш тарту турында карар кабул итә, эгәр:

1) шикаяць шикаяць бирү срогы тәмамланганнан соң бирелгән һәм шикаяць бирү өчен үткәрелгән срокны торгызу турында үтенечнамәне үз эченә алмый;

2) шикаяць бирүгә үткәрелгән срокны торгызу турындагы үтенечнамәне канәгатьләндерүдән баш тартылган;

3) шикаяць буенча карар кабул ителгәнче аны биргән мөрәжәгать итүчедән шикаяцьне кире алу турында гариза алынган;

4) шикаяцьтә куелган мәсьәләләр буенча суд карары бар;

5) элек вәкаләтле органга шикаяць биргән мөрәжәгать итүче шул ук предмет буенча һәм шул ук нигезләр буенча башка шикаяць биргән;

6) шикаяцьтә рөхсәт бирү органы вазыйфай затларының, шулай ук аларның гаилә әгъзаларының гомеренә, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә янаулар, цензурасыз йә мыскыллы сүзләр әйтелгән;

7) элек шикаяцьне шул ук предмет буенча һәм шул ук нигезләр буенча караудан баш тартылган, бу әлеге мөрәжәгать итүченең шикаяць белән кабат мөрәжәгать итү мөмкинлеген юкка чыгара, һәм яңа дәлилләр яисә шартлар китерелми;

8) шикаяць тиешле булмаган вәкаләтле органга бирелгән;

9) шикаяцьнең эчтәлеге дәүләт хезмәте күрсәтү барышында кабул ителгән карарга һәм гамәлгә ашырылган гамәлләргә (гамәл кылмауга) карамый.

14. Шикаяцьне караудан баш тарту турындагы карар, әлеге статьяның 13 өлешендәге 3 пунктында каралган нигездән баш тарту турындагы карардан тыш, рөхсәт бирү органы тарафыннан шикаяць алынган көннән алып биш эш көне эчендә кабул ителә. Әлеге статьяның 13 өлешендәге 3-8 пунктларында күрсәтелгән нигезләр буенча шикаяцьне караудан баш тарту судка кадәрге шикаяць нәтижәсе түгел һәм рөхсәт бирү органы карарларына, аның вазыйфай затларының гамәлләренә (гамәл кылмавына) судка шикаяць бирү өчен нигез була алмый.

15. Әлеге статьяның 9 өлешендә күрсәтелгән судка кадәр шикаяць бирүнең мәгълүмат системасын (дәүләт мәгълүмат системасының ярдәмче системасын) алып бару кагыйдәләре белән аны дәүләт органнары ведомствосындагы оешмаларның һәм әлеге статьяның 1 өлешендә каралган дәүләт хезмәтләрен күрсәтүдә катнашучы оешмаларның карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаяць белдерү

өчен файдалану, шулай ук әлеге статьяның 1 өлешендә каралган дәүләт хезмәтләрне күрсәтү өчен кирәкле һәм мәжбүри булган башка хезмәтләр күрсәткәндә карарларга һәм гамәлләргә (гамәл кылмауга) карата шикаять белдерү каралырга мөмкин.

16. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән эшчәнлек төрләренә карата тиешле карарларга һәм гамәлләргә (гамәл кылмауга) карата судка шикаять белдерү әлеге статья нигезендә судка кадәр шикаять бирелгәннән соң гына мөмкин, эшмәкәрлек эшчәнлеген гамәлгә ашырмаган гражданның карарларына, гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата судка шикаять белдерү очракларыннан, шулай ук башка федераль законнар белән тиешле карарларга һәм гамәлләргә (гамәл кылмавына) карата бары тик суд тәртибе билгеләнгән очраклардан тыш.

6. Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүнең күпфункцияле үзәкләрендә административ процедуралар (гамәлләр) башкару үзенчәлекләре

6.1. Муниципаль хезмәт күрсәткәндәге гамәлләрнең эзлеклелеге тасвирламасына түбәндәге процедуралар керә:

- 1) муниципаль хезмәт күрсәтү тәртибе турында мөрәжәгать итүчегә хәбәр итү;
- 2) муниципаль хезмәт күрсәтү өчен кирәкле гаризаны һәм документларны кабул итү һәм теркәү;
- 3) муниципаль хезмәт күрсәтүдә катнашучы органнарга, шул исәптән комплекслы ведомствоара гарызнамә буенча ведомствоара гарызнамәләр булдыру һәм жибәру;
- 4) муниципаль хезмәт күрсәтү турында гариза биргәндә кулланылган мөрәжәгать итүченең көчәйтелгән квалификация цифрлы электрон имзасының чынбарлыгын тикшерү;
- 5) документлар белән гаризаны палатага жибәру;
- 6) мөрәжәгать итүчегә муниципаль хезмәт нәтижәсен бирү.

6.2. Мөрәжәгать итүчегә муниципаль хезмәт күрсәтү тәртибе турында хәбәр итү Мөрәжәгать итүче муниципаль хезмәтне алу тәртибе турында консультацияләр алу өчен КФҮгә шәхсән, телефон һәм (яисә) электрон почта аша мөрәжәгать итәргә хокуклы.

КФҮ белгече мөрәжәгать итүчегә, шул исәптән составы, тапшырыла торган документация формасы һәм муниципаль хезмәт алу өчен башка мәсьәләләр буенча хәбәр итә һәм кирәк булганда гариза бланкын тугырырга ярдәм итә.

Мөрәжәгать итүче муниципаль хезмәт күрсәтү тәртибе турында мәгълүматны КФҮ сайтынан ирекле керү юлы белән алырга мөмкин: <http://mfc16.tatarstan.ru/>

Әлеге пунктта билгеләнә торган процедуралар мөрәжәгать итүче мөрәжәгать иткән көнне гамәлгә ашырыла.

Процедураларның нәтижәсе: тапшырыла торган документациянең составы, формасы һәм муниципаль хезмәт алуның башка мәсьәләләре буенча мәгълүмат.

6.3. Гаризаны кабул итү һәм теркәү

6.3.1. Мөрәжәгать итүче шәхсән, ышанычлы зат аша яисә электрон рәвештә муниципаль хезмәт күрсәтү турында язма гариза бирә һәм документларны әлеге Регламентның 2.5 пункты нигезендә КФҮгә, КФҮнең читтән торып эш урынына тапшыра.

Муниципаль хезмэт күрсәтү турында гариза электрон рәвештә Татарстан Республикасы дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр порталы аша жиһәрелә. Электрон рәвештә кергән гариза билгеләнгән тәртиптә теркәлә.

6.3.2. Гаризаларны кабул итүче КФҮ белгече КФҮ эш регламентында каралган процедураларны башкара.

Әлеге пунктта билгеләнә торган процедуралар КФҮ эш регламентында билгеләнгән срокларда гамәлгә ашырыла.

Процедураларның нәтижәсе: кабул ителгән һәм теркәлгән гариза.

6.4. Документлар пакетын төзү

6.4.1. КФҮ эш регламенты нигезендә КФҮ белгече:

муниципаль хезмэт күрсәтү турында гариза биргәндә кулланылган мөрәжәгать итүченең көчәйтелгән квалификациян цифрлы электрон имзасының дореслеген тикшерә;

муниципаль хезмэт күрсәтүдә катнашучы органнарға, шул исәптән комплекслы ведомствоара гарызнамә буенча, ведомствоара гарызнамәләр төзи һәм жиһәрә.

Әлеге пунктта билгеләнә торган процедуралар КФҮ эш регламентында билгеләнгән срокларда гамәлгә ашырыла.

Процедураларның нәтижәсе: жиһәрелгән запрослар.

6.4.2. КФҮ белгече сорауларға жавап алганнан соң документлар пакетын төзи һәм аны КФҮ эш регламентында билгеләнгән тәртиптә палатага жиһәрә.

Әлеге пунктта билгеләнә торган процедуралар КФҮ эш регламентында билгеләнгән срокларда гамәлгә ашырыла.

Процедураларның нәтижәсе: Палатага жиһәрелгән документлар.

6.5. Муниципаль хезмәтләр нәтижәсен бирү

6.5.1. КФҮ белгече муниципаль хезмәтнең нәтижәсен Палатадан алганда аны билгеләнгән тәртиптә терки. Гаризада күрсәтелгән элементә ысулын кулланып, мөрәжәгать итүчегә (аның вәкиленә) муниципаль хезмэт күрсәтү нәтижәсе турында хәбәр итә.

Әлеге пунктта билгеләнә торган процедуралар документлар Палатадан килгән көнне башкарыла.

Процедураларның нәтижәсе: муниципаль хезмэт күрсәтү нәтижәсе турында мөрәжәгать итүчегә (аның вәкиленә) хәбәр итү.

6.5.2. КФҮ белгече мөрәжәгать итүчегә муниципаль хезмэт нәтижәсен бирә

Әлеге пунктта билгеләнә торган процедуралар чират тәртибендә, мөрәжәгать итүче килгән көнне КФҮ эш регламентында билгеләнгән срокларда гамәлгә ашырыла.

Процедураларның нәтижәсе: муниципаль хезмәтнең бирелгән нәтижәсе.

_____ га
(муниципаль берәмлекнен
жирле үзидарә органы исеме)
_____ дән
(фамилиясе, исеме, атасының исеме (булган очракта), яшәү урыны,
шәхесне таныклаучы документның реквизитлары, ИНН)

_____ (почта адресы, электрон почта адресы, элемтә өчен телефон номеры)

Бакчачылык алып бару өчен жир кишәрлеген милеккә (арендага) бирү турында гариза

Бакчачылык алып бару өчен жир кишәрлеген милеккә (арендага) бирүегезне сорыйм.

Майданы _____ кв.м., кадастр номеры _____; _____, рохсәт ителгән куллану төре _____, жир категориясе _____ булган, _____ муниципаль районы, торақ пункт _____ ур., _____ йорт адресы буснча урнашкан жир кишәрлеген бирүегезне сорыйм.

Гаризага түбәндәге документлар (сканкопияләр) кушып бирелә

- 1) шәхесне таныклаучы документның күчermәсе;
- 2) вәкилнен вәкаләтләрән раслый торган документ (әгәр мөрәжәгать итүче исемненән вәкил эш итсә);
- 3) жир кишәрлегенен территорияләрнең кадастр планында урнашуының расланган схемасы (әгәр жир кишәрлеген төзөргә кирәк булса һәм чикләрендә жир кишәрлеге булдыру каралган территорияне манлау проекты расланмаган булса).

Үземнең һәм мин мәнфәгатьләрән яклаган затның шәхси белешмәләрне эшкәртүгә (шәхси белешмәләрне жыю, системалаштыру, туплау, саклау, тогәлләштерү (янарту, үзгәртү), файдалану, тарату (шул исәптән тапшыру), шәхессезләндерү, блоклау, юкка чыгару, шулай ук муниципаль хезмәт күрсәтү кысаларында шәхси белешмәләрне эшкәртү өчен кирәкле башка гамәлләр), шул исәптән автоматлаштырылган муниципаль хезмәт күрсәтү максатларында муниципаль хезмәт күрсәтүче орган тарафыннан алар нигезендә карарлар кабул итүне дә кертеп, ризалык бирәм.

Шушы мәгълүмат белән раслыйм: гаризага кертелгән, минем шәхесемә һәм мин мәнфәгатьләрән кайгырткан затка кагылышлы, шулай ук мин түбәндә керткән мәгълүматлар дөрөс. Гаризага кушып бирелгән документлар (документларның сканкопияләре) Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән таләпләргә туры килә, гариза тапшыру вакытына әлегә документлар дөрөс һәм дөрөс белешмәләр үз өченә ала.

Телефон аша миңа күрсәтелгән муниципаль хезмәтнең сыйфатын бәяләү буснча сораштыруда катнашырга ризалыгымны бирәм: _____.

_____ (_____)

(дата) (имза) (Ф.И.О.)

Татарстан Республикасы _____
муниципаль районы Жир һәм милек мөнәсәбәтләре палатасы
житәкчесенә

_____ дән

Техник хатаны төзәтү турында гариза

Муниципаль хезмәт күрсәткәндә киткән хата турында хәбәр итәм

(хезмәт исеме)

Язылган: _____

Дөрес мәгълүмат: _____

Техник хатаны төзәтүгезне һәм муниципаль хезмәт нәтижәсе булган документка тиешле үзгәрешләр кертүгезне сорыйм.

Түбәндәге документларны терким:

- 1.
- 2.
- 3.

Техник хатаны төзәтү турындагы гаризаны кире кагу турында карар кабул ителгән очракта, мондый карарны жибәрүгезне сорыйм:

электрон документны E-mail адресына жибәрү юлы белән: _____;

почта юллагасы белән кагазь чыганактагы таныкланган күчермә рәвешендә: _____.

Үземнең һәм мин мәнфәгатьләрем яклаган затның шәхси белешмәләрен эшкәртүгә (шәхси белешмәләрен җыю, системалаштыру, туплау, саклау, төгәлләштерү (япарту, үзгәртү), файдалану, тарату (шул исәптән ташыру), шәхсезләндерү, блоклау, юкка чыгару, шулай ук муниципаль хезмәт күрсәтү кысаларында шәхси белешмәләрен эшкәртү өчен кирәкле башка гамәлләр), шул исәптән автоматлаштырылган муниципаль хезмәт күрсәтү максатларында муниципаль хезмәт күрсәтүче орган тарафыннан алар нигезендә карарлар кабул итүне дә кертеп, ризалык бирәм.

Шушы мәгълүмат белән раслыйм: гаризага кертелгән, минем шәхесемә һәм мин

мәһфәгәтләреп кайгырткан затка кагылышылы, шулай ук мин түбәндә керткән мәгълүматлар дәрәс. Гаризага кушып бирелгән документлар (документларның сәанкопияләре) Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән таләшләргә туры килә, гариза тапшыру вақытына әлегә документлар дәрәс һәм дәрәс бәләшмәләр үз әчәнә ала.

Телефон аша миңа күрәтәлгән муниципаль хәзмәтнең сыйфатын бәяләү буенча сораштыруда катнашырга ризалыгымны бирәм: _____.

_____ (_____)

(дата) (имза) (Ф.И.О.)

Кушымта
(бәләшмә)

Муниципаль хәзмәт күрәтү өчән жаваплы һәм аның үтәләшән тикшәрән торучы вазыйфан затларның реквизи́тлары

Арча муниципаль районының Мәлкәт һәм жир мәнәсәбәтләре палатасы

Вазыйфа	Телефон	Электрон адрес
Палата рәнсе	2-21-33	Иlgam.Siraziev@tatar.ru
Палата рәнсе урышбасары	3-06-28	parisk@mail.ru

Муниципаль хәзмәт күрәтү срогы административ процедураларны башкару өчән минималь кирәкле суммар сроктан чыгып билгеләнгән. Административ процедураларның дәвамлылығы эш коннәрендә исәпләнә.